



59. srečanje mladih raziskovalcev Slovenije 2025

PO SLEDEH MARICE KERENČIČ

Raziskovalno področje: Zgodovina

Raziskovalna naloga

Avtorici: Brina Trampuš in Ema Metličar

Mentorica: Gordana Rubelj

Šola: OŠ Pesnica

Pesnica pri Mariboru, februar 2025

KAZALO VSEBINE

POVZETEK.....	5
ZAHVALA.....	6
1 UVOD.....	7
1.1 NAMEN IN CILJI.....	7
1.2 HIPOTEZE.....	7
1.3 RAZISKOVALNE METODE DELA.....	8
2 TEORETIČNI DEL.....	10
2.1. ZGODOVINSKO OZADJE.....	10
2.1.1 ODNOS SLOVENCEV DO OKUPACIJE.....	13
2.1.2 ŽIVLJENJE V NEMŠKEM OKUPIRANEM OBMOČJU NA PRIMERU PESNICE PRI MARIBORU.....	14
2.2 DRUŽINA KERENČIČ.....	17
2.3 MARICA KERENČIČ.....	19
3 RAZISKOVALNI DEL.....	28
3.1 ANKETA.....	28
3.2 SPOMIN NA MARICO KERENČIČ.....	32
3.2.1 ZGODBA O MARICI KERENČIČ V STRIPU.....	33
3.2.2 PO SLEDEH MARICE KERENČIČ.....	41
3.2.3 INTERVJU Z VERO FRAJZMAN.....	52
3.2.4 SPOMINSKI KOTIČEK.....	55
3.2.5 UČNA URA.....	57
4 RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK.....	60
5 BIBLIOGRAFIJA.....	62
6 PRILOGA.....	64

KAZALO SLIK

Slika 1: Razdelitev Dravske banovine med okupatorje	11
Slika 2: Pesnica pred drugo svetovno vojno in Kerenčičeva gostilna (slika levo spodaj).....	15
Slika 3: Družinsko drevo družine Kerenčič.....	18
Slika 4: Marica Kerenčič (1927–1945)	19
Slika 5: Marica Kerenčič (skrajno levo) v družbi telovadk pred začetkom druge svetovne vojne	20
Slika 6: Marica Kerenčič	24
Slika 7: Pismo Marice Kerenčič svoji materi, Ljubno, 27. 9. 1944	25
Slika 8: Verižica z medaljonom Marice Kerenčič na stalni razstavi v MNOM	27
Slika 9: Naslovnica šolskega glasila Naš list iz leta 1982.....	32
Slika 10: Naslovna stran stripa	33
Slika 11: Prva stran stripa.....	34
Slika 12: Druga stran stripa	35
Slika 13: Tretja stran stripa.....	36
Slika 14: Četrta stran stripa	37
Slika 15: Peta stran stripa.....	38
Slika 16: Šesta stran stripa.....	39
Slika 17: Zadnja stran stripa	40
Slika 18: Bodoča tovarna harmonik v Pesnici na mestu nekdanje Kerenčičeve gostilne.....	41
Slika 19: Spominska plošča posvečena Kerenčičem na pročelju stavbe	42
Slika 20: Spominska plošča posvečena borcem za svobodo Pesnice, med njimi tudi Marica Kerenčič z očetom, bratoma in bratrancem	42
Slika 21: Kulturni dom Pesnica, kjer deluje KUD Marice Kerenčič	43
Slika 22: Osnovna šola Pesnica	44
Slika 23: Prva gimnazija v času druge svetovne vonje.....	44
Slika 24: Spominsko obeležje padlim za svobodo v NOB v avli Prve gimnazije	45
Slika 25: Muzej narodne osvoboditve Maribor	45
Slika 26: Spomenik NOB v Mariboru	46
Slika 27: Podoba Marice Kerenčič (označena z rdečim krožcem) na Spomeniku NOB v Mariboru.....	47
Slika 28: Spomenik padlim talcem na Ledini.....	48
Slika 29: Grob družine Kerenčič	49
Slika 30: Plakat Po sledih Marice Kerenčič (prvi del).....	50
Slika 31: Plakat Po sledih Marice Kerenčič (drugi del).....	51

Slika 32: Gospa Vera Frajzman.....	54
Slika 33: Priprava spominskega kotička.....	55
Slika 34: Spominski kotiček Sledi poguma: Marice Kerenčič	56
Slika 35: Predstavitev zgodbe Marice Kerenčič učencem petega razreda preko stripa.....	57
Slika 36: Učenci petega razreda med reševanjem Kahoota!.....	58
Slika 37: Zapisi učencev po izpeljani učni uri.....	58
Slika 38: Predstavitev spominskega kotička Sledi poguma: Marice Kerenčič	59

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Ali poznaš osebo na sliki?	28
Graf 2: Ali si že kdaj slišal/a za Marico Kerenčič?	29
Graf 3: Ali si že zasledil/a njeno ime na kakšnem spomeniku?	30
Graf 4: Kako bi si želel spoznati, kdo je bila Marica Kerenčič?	30

POVZETEK

Kot majhni sva od nekdaj radi raziskovali preteklost svojega domačega kraja. Pri tem sva pogosto zasledili priimek Kerenčič. Učiteljico sva povprašali o Kerenčičih in ta nama je pokazala šolski časopis iz leta 1982, imenovan Naš list. V njem je bila zapisana zgodba mlade junakinje Marice Kerenčič, ki jo je po spominu zapisala njena sestra Romana Kerenčič. Maričina zgodba se nama je zdela zelo zanimiva in poučna, zato sva se odločili, da bova raziskali njeno zgodbo, obdobje druge svetovne vojne, v katerem je živela, in kako spomin nanjo ohranjamo še danes. Zanimalo naju je tudi, ali najini vrstniki poznajo zgodbo Marice Kerenčič, zato sva pripravili anketni vprašalnik, s katerim sva to preverili. Tako kot midve tudi oni niso poznali Maričine zgodbe. Svoje vrstnike sva želeli bolj ozavestiti o Maričini zgodbi in o tem, kako spomin nanjo ohranjamo še danes, zato sva pripravili zgodbo v obliki stripa in spominski kotiček na šoli.

Ključni pojmi: Marica Kerenčič, druga svetovna vojna, narodnoosvobodilno gibanje, Pesnica pri Mariboru

ZAHVALA

Zahvalili bi se radi svoji mentorici za vse nasvete in podporo pri pisanju raziskovalne naloge. Zahvala gre tudi lektorici, ki je besedilo slovnično pregledala. Zahvaljujemo se ge. Veri Frajzman za pripravljenost sodelovanja v intervjuju in Muzeju NO Maribor, ki nama je dovolil v nalogi uporabiti arhivsko gradivo Marice Kerenčič.

1 UVOD

Kot majhna sem se vedno spraševala, ali se tudi naša šola, ki jo obiskujem, imenuje po kakšni znani osebi, tako kot večina drugih šol, ki sem jih poznala. Pozneje sem ugotovila, da se šola imenuje po družini Kerenčič, ki je med 2. svetovno vojno našemu kraju veliko prispevala. Ko sem začela raziskovati več o Kerenčičih, mi je učiteljica v roke položila naš nekdanji šolski časopis – Naš list. V njem sem našla zgodbo o mladi junakinji, Marici Kerenčič, najmlajši hčeri družine Kerenčičev. Njeno zgodbo je opisala njena sestra Romana Kerenčič. Zgodba Marice Kerenčič se mi je zdela zelo zanimiva in poučna, zato sem se odločila, da jo bolje raziščem. Hotela sem raziskati tudi, kako spomin nanjo ohranjamo še danes. Prav tako me je zanimalo, kako so moji vrstniki seznanjeni z njenim življenjem in njenim imenom. Vrstnike sem želela o njenem življenju bolj ozavestiti, zato sem na šoli pripravila spominski kotiček. K raziskovanju sem povabila tudi svojo sošolko Emo, ki je dobra ilustratorka, saj sem želela zgodbo Marice Kerenčič v obliki stripa predstaviti učencem naše šole. Skupaj sva se odločili, da bova preko spominskega kotička in stripa izvedli učno uro, v kateri bova učencem predstavili Maričino zgodbo in kako spomin nanjo ohranjamo še danes.

1.1 NAMEN IN CILJI

Namen raziskovalne naloge je raziskati življenje Marice Kerenčič, kako spomin nanjo in na njeno družino ohranjamo še danes, ter raziskati zgodovinsko ozadje, v katerem je Marica Kerenčič živel. Prav tako želiva pripraviti izobraževalni kotiček, s katerim bi učencem naše šole predstavili zgodbo Marice Kerenčič in način, kako njen spomin ohranjamo še danes.

Za glavni cilj naloge sva si zadali pripravo kotička na šoli, s katerim bi na zanimiv način učencem bolj približali življenjsko zgodbo Marice Kerenčič in ohranjanje njenega spomina. Glavni cilj je bil, da se njena zgodba predstavi v obliki stripa.

1.2 HIPOTEZE

Zastavili sva si naslednje hipoteze:

H1: Marica Kerenčič je bila pomembna zgodovinska osebnost.

H2: Učenci naše šole so slabo seznanjeni z življenjem in spominom na njo.

H3: Zgodba v obliki stripa učencem približa življenje in pomen Marice Kerenčič.

H4: Spominski kotiček bo pripomogel k poznavanju preteklosti domačega kraja.

1.3 RAZISKOVALNE METODE DE LA

Uporabili sva različne metode dela:

- pregled literature,
- delo z zgodovinskimi viri,
- terensko delo,
- intervju,
- priprava anketnega vprašalnika in analiza podatkov,
- priprava izobraževalnega kotička na šoli,
- izdelava stripa,
- izpeljava učne ure.

V teoretičnem delu naloge predstavlja obdobje, ki je zaznamovalo življenje Marice Kerenčič. S pomočjo učbenika in dodatne literature, ki sva jo našli v šolski knjižnici in na spletu, sva raziskali glavne značilnosti druge svetovne vojne na Slovenskem, s posebnim poudarkom, kakšen je bil odnos Slovencev do okupacije in kakšno je bilo življenje na nemškem okupiranem območju na primeru Pesnice.

Glavni vir raziskovanja življenja Marice Kerenčič je bil članek, ki sva ga našli v šolskem glasilu Naš list iz leta 1982 in ga hranimo na OŠ Pesnica. V tem prispevku je Maričino življenjsko zgodbo predstavila njena sestra Romana Kerenčič.

Z obiskom arhiva v Muzeju narodne osvoboditve Maribor sva dobili vpogled še v ostale dokumente, ki še dodatno osvetljujejo in dopolnjujejo zapis v Našem listu.

Opravili sva intervju z gospo Vero Frajzman, ki je v svojem otroštvu osebno poznala Marico Kerenčič.

Ker naju je zanimalo, kako so naši učenci seznanjeni z njeno življenjsko zgodbo, sva naredili anketni vprašalnik in ga analizirali.

Na osnovi zapisa v šolskem glasilu, Naš list iz leta 1982, je nastal strip, ki je postal del izobraževalnega kotička in učni pripomoček za spoznavanje življenja Marice Kerenčič.

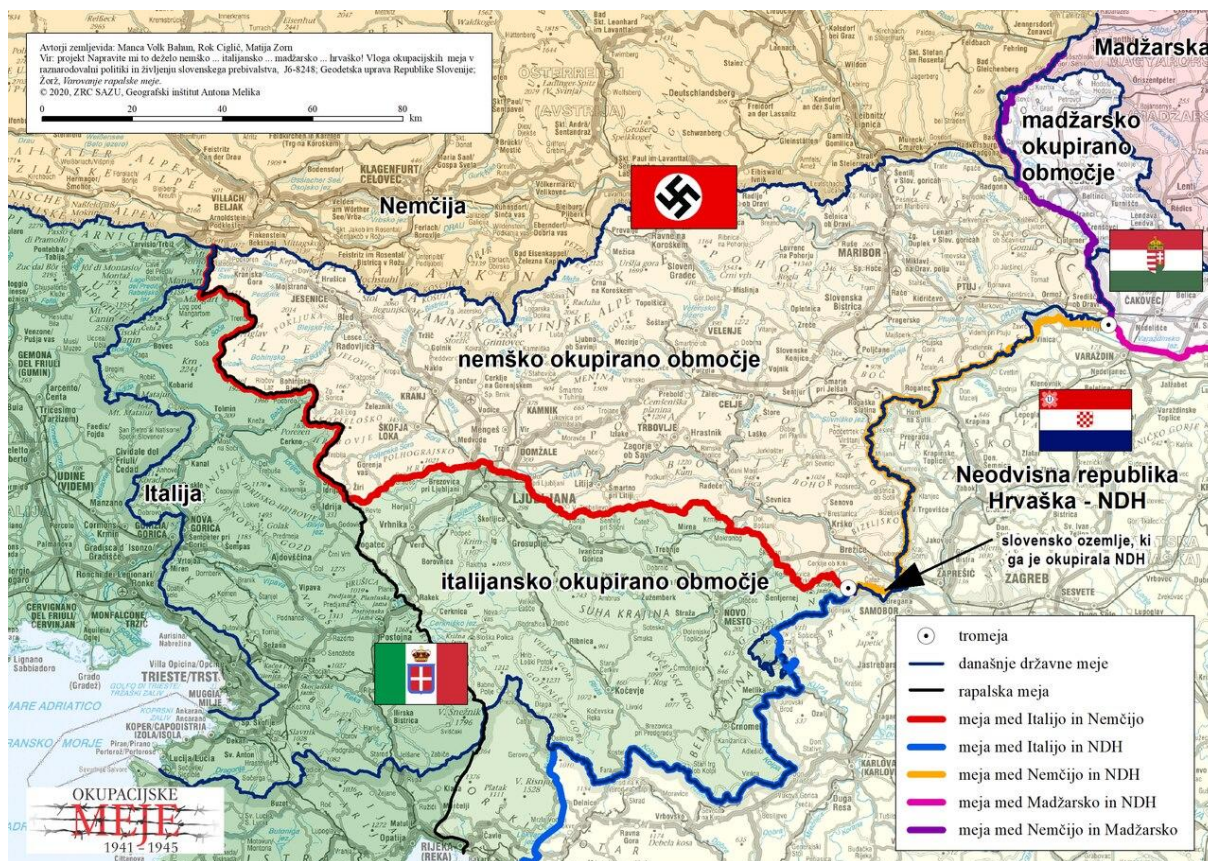
Na terenu sva raziskali, kje in na kakšen način se še danes ohranja spomin nanjo.

2 TEORETIČNI DEL

2.1. ZGODOVINSKO OZADJE

Druga svetovna vojna je bila po vseh merilih največji vojaški spopad v zgodovini. V njej je sodelovalo največje število vojskujočih se držav in vojakov, povzročila je daleč največ smrtnih žrtev in neizmerno gmotno opustošenje. Zajela je skorajda ves svet, saj je bilo v vojni spopad vpletenih 61 držav in 96 % svetovnega prebivalstva. Vojaške operacije so zajele več kot petino površine sveta. V tej celoviti, totalni vojni, so bile do skrajnosti zabrisane meje med frontnim vojskovanjem in zaledjem, se pravi med vojaki in civilisti. Oboji so bili vpleteni v vojno dogajanje. Nasilje nad civilnim prebivalstvom in njegov oboroženi odpor proti vojaškim silam okupatorja, ki se je razvil v gverilski, partizanski način vojskovanja, potrjujeta totalnost vojne. O razsežnosti vojne najzgovorneje priča število smrtnih žrtev (Čepič, Guštin, & Ivanič, 2005).

V Sloveniji se je druga svetovna vojna začela 6. aprila 1941, ko so sile osi napadle in kmalu zavzele celotno Kraljevino Jugoslavijo, ki ji je pripadala večina Slovenije, takrat znane kot Dravska banovina. Kraljevina Jugoslavija je bila z vseh strani obdana z državami fašističnega tabora in marca 1941 se je tudi jugoslovanska vlada pridružila fašističnemu taboru, kar je sprožilo proteste in politični prevrat. Ravno zato so sile osi, med njimi na čelu Nemčija, začele vojno. Po okupaciji so si slovensko ozemlje razdelili štiri okupatorji, to so bili Nemčija, Italija, Madžarska in v majhni meri Neodvisna država Hrvaška (Wikipedia, 2025).



Slika 1: Razdelitev Dravske banovine med okupatorje

Vir: Wikipedija, 2025

Vsak izmed okupatorjev si je želel, da bi ljudje, naravni in gospodarski viri, služili njihovi vojski in izgradnji njihovih velikih držav. Nobeden od njih ni imel v načrtu Slovencev, vsi trije so namreč predvidevali etnocid, načrtno kulturno uničenje slovenskega naroda. Pri raznarodovalni politiki pa je vsak okupator izbral malce drugačno pot (Kernc, 2021). Okupatorji so zasedeno slovensko ozemlje želeli trajno priključiti svojim državam. Italijani in Madžari so to storili, Nemci pa formalne priključitve niso izvedli (Miranda Razpotnik, 2023).

Primorski Slovenci so raznarodovalno politiko trpeli že dvajset let od prihoda Mussolinija na oblast. Slovenski fantje so se že na začetku vojne bojevali v italijanski vojski. Ozemlje Ljubljane, Dolenjske in Notranjske, ki so ga Italijani okupirali leta 1941, so poimenovali Ljubljanska pokrajina. Na začetku so Slovincem pustili nekaj narodne in kulturne samostojnosti, vključno s slovenskim učnim jezikom. Računali so, da se bodo prebivalci prepustili poitalijančevanju in mogočni italijanski državi. To se ni zgodilo – prebivalstvo se je upiralo, zato so kmalu poostri ukrepe. Uvedli so policijsko

uro, načrtovali množično preseljevanje slovenskega prebivalstva, začele so se aretacije, deportacije, pošiljanje ljudi v taborišča. Ljubljano so obdali z bodečo žico, da bi onemogočili gibanje prebivalstva, začelo se je streljanje talcev in požigi vasi (Kernc, 2021).

Prekmurje so v aprilski vojni zasedle nemške enote, a so ga že 16. aprila predale v upravo Madžarski, ki si je ob koncu leta 1941 to območje priključila. Madžarska okupacijska politika je bila podobna nemški, le brez najbolj nasilnih metod. Prekmurce so šteli za del madžarskega naroda, ki ga je treba po slovenizaciji v prvi Jugoslaviji znova pomadžariti. Slovensko izobraženstvo in duhovščina sta bila manj številna, zato ni bilo veliko izgnanih. Slovenščino so prepovedali, v javni upravi in šolah pa uvedli madžarščino (Režek & Gabrič, 2011).

Nacistična Nemčija pa si je priključila Gorenjsko, Spodnjo Štajersko in Koroško. Pesnica je pripadala Spodnji Štajerski, torej nemški okupacijski politiki. Nemški okupator je izbral najbolj nasilno politiko do Slovencev. Nasilna germanizacija se je začela takoj po okupaciji. Številni pripadniki nemške manjšine na Slovenskem so se že pred vojno navdušili za nacizem, imeli so pripravljene sezname zavednih Slovencev, ki bi jih bilo naprej treba zapreti ali izgnati. Izgnati so nameravali približno četrto milijona Slovencev, zlasti v Posavju, da bi naredili prostor za kočevske Nemce, ki so jih preselili na slovenske domove. Za izgon so predvidevali predvsem izobražence, učitelje in duhovnike. Dejansko so izgnali ali preselili približno 80.000 Slovencev, mlade moške so vpoklicali v nemško vojsko in veliko jih je v njej padlo. V šolah in upravi je bila slovenščina prepovedana. Vsa imena so ponemčili, zaprli slovenske ustanove in društva, uničili knjižne zaloge v slovenskem jeziku. S tečajmi nemščine in njeno uvedbo v vse šole naj bi se tisti, ki bi ostali na nemško okupiranem ozemlju Štajerske in Gorenjske, čim prej naučili jezika novih gospodarjev. Nasilnost je izzvala odpor prebivalstva in okupatorji so nasilje še zaostri. Kot odgovor na odporne akcije so streljali talce ali zapirali sorodnike upornikov. Zaradi različnih vzrokov predvidenega izгона niso izvedli v celoti. Formalno priključitev zasedenega ozemlja Nemčiji so večkrat prestavili in jo nato opustili. Kljub temu je na zasedenih območjih veljala nemška zakonodaja in večina prebivalstva je dobila nemško državljanstvo (Režek & Gabrič, 2011).

2.1.1 ODNOS SLOVENCEV DO OKUPACIJE

Odziv političnih taborov na okupacijo

Pogledi slovenskih političnih taborov na okupacijo so bili različni, eni so podpirali oborožen odpor, drugi pa so podpirali čakanje do trenutka, ko se bo zavezniška fronta povsem približala Sloveniji. Razlike so bile posledica predvojnih političnih nasprotij, odnosa posameznega okupatorja do ljudi in politikov in pričakovanj ob koncu vojne. Oblikovala sta se dva tabora: protirevolucionarni in narodnoosvobodilni tabor (Miranda Razpotnik, 2023).

Protirevolucionarni tabor, ki sta ga predstavljala katoliški in liberalni tabor, je nasprotoval prezgodnjemu oboroženemu nastopu proti okupatorju in se odločil za obveščevalno dejavnost v korist zaveznikov. Jeseni 1941 so politiki tega tabora ob sodelovanju z begunsko vlado v Londonu pripravili program, ki ga imenujemo londonske točke. Zaradi protikomunistične usmeritve je odklonil sodelovanje s Komunistično stranko Slovenije. Aprila 1942 je ustanovil Slovensko zavezo, ilegalno organizacijo, ki je delovala le v Ljubljanski pokrajini in naj bi ob koncu vojne pripravila osvoboditev slovenskega ozemlja (Miranda Razpotnik, 2023).

Narodnoosvobodilni tabor, ki ga je vodila Komunistična partija Slovenije (KPS), je organiziral aktiven odpor proti okupatorjem in proti sodelavcem okupatorja. Predstavniki KPS so se s predstavniki nekaterih levo usmerjenih skupin (krščanski socialisti, delom Sokolov in delom kulturnih delavcev) v mesecu aprilu 1941 v Ljubljani ustanovili ilegalno organizacijo Protiimperialistično fronto, ob nemškem napadu na Sovjetsko zvezo (junija 1941) preimenovano v Osvobodilno fronto (OF). Njihov program se je imenoval temeljne točke Osvobodilne fronte slovenskega naroda (Miranda Razpotnik, 2023).

Upor proti okupatorju

V narodnoosvobodilnem taboru je OF organizirala raznolike oblike odpora. Središča odpora je bilo sprva v Ljubljani, nato pa na Kočevskem. Zbirala je podatke o okupatorjih (obveščevalna dejavnost), izvajala sabotaže in atentate na predstavnike oblasti okupatorja, v okviru tiskarske dejavnosti je delovalo mnogo ilegalnih tiskarn (Miranda Razpotnik, 2023).

Poleti 1941 je OF začela ustanavljati organizirane odporiške vojaške enote, imenovane partizanske čete. Pripadnike teh enot imenujemo partizane¹. Njihov način bojevanja je bil gverilski. Močne in bolje opremljene okupatorjeve enote so napadli iz zasede. Med vojno so si čete zavetje poiskale v gozdovih, na samotnih kmetijah in v kočah. V letu 1941 oboroženi odpor še ni dosegel širšega obsega, več ljudi so k sodelovanju pritegnile aktivnosti na okupiranem ozemlju (Miranda Razpotnik, 2023; Režek & Gabrič, 2011).

Da bi zatrli odporiško gibanje, so okupatorji izvajali različne represivne ukrepe proti prebivalstvu, kot so streljanje talcev, zapiranje ljudi v zapore in pošiljanje v taborišča. Proti partizanskim četam so organizirali množične vojaške ofenzive. Vendar partizanskega gibanja niso mogli uničiti, saj se je po kapitulaciji Italije leta 1943 še močneje razmahnilo (Miranda Razpotnik, 2023).

2.1.2 ŽIVLJENJE V NEMŠKEM OKUPIRANEM OBMOČJU NA PRIMERU PESNICE PRI MARIBORU

V zadnjih letih pred drugo svetovno vojno je bil Maribor izpostavljen načrtnemu ponemčevanju, ki ga je izvajala nacistično usmerjena nemška manjšina, organizirana v Švabsko-nemški kulturni zvezi (Kulturbund²). Ponemčevanje je bilo usmerjeno tudi na okoliško podeželje, k čemur je pripomogla tudi bližina državne meje z Nemškim rajhom (Pst! Maribor 1941-1945, 2010).

¹ Prvi partizani so izhajali predvsem iz vrst komunistov. Najbolj izkušeni borci so prihajali iz vrst nekdanjih borcev iz španske državljanske vojne. Po vsej Sloveniji so posebne enote OF (imenovane Narodna zaščita) skrbele za mobilizacijo partizanskih prostovoljcev in jim pomagale pri odhodu v »gozdove«. Partizani so imeli na začetku vojne zelo različne uniforme. Obleko so prinesli s seboj, jo odvezli gasilcem, nemškim in italijanskim vojakom. Enotna so bila partizanska pokrivala – triglavke z zvezdo. Partizanski pozdrav je bil »Smrt fašizmu – Svoboda narodu!«. (Razpotnik, 2010)

² Kulturbund (Švabsko-nemška kulturna zveza ali nemško Schwäbisch-Deutscher Kulturbund) je bila krovna organizacija nemških manjšinskih otokov v Kraljevini SHS (od leta 1929 Kraljevina Jugoslavija) in kasneje ena ključnih pronacističnih petokolonskih formacij, ki se je zlasti po vzponu Hitlerja in nacionalsocializma na oblast močno nacificirala in radikalizirala. Kulturbundovci so na Slovenskem že več let pred začetkom druge svetovne vojne širili nacistično propagando in demagogijo (zlasti po slovenskem podeželju), lepili nacistične simbole in zastave ter na podlagi obveščevalne, vohunske, popisovalne, izdajalske aktivnosti zbirali tajne, občutljive in pomembne podatke o državi in protinemško oz. protinacistično usmerjenih osebah.

<https://sl.wikipedia.org/wiki/Kulturbund>



Slika 2: Pesnica pred drugo svetovno vojno in Kerenčičeva gostilna (slika levo spodaj)

Vir: PAM, Pesnica pri Mariboru: različni motivi. SI_PAM/1693/004/001/2014

Nemška vojska je 6. aprila 1941 napadla in okupirala Kraljevino Jugoslavijo. 14. aprila 1941 je civilno oblast v okupacijski enoti Spodnja Štajerska prevzel pokrajinski vodja (gauleiter) NSDAP in državni namestnik v Gradcu dr. Siegfried Uiberreither. Občino Pesnica so nemške okupacijske oblasti povečale za katastrski občini Dolnja Počehova in Pesniški Dvor. Okupacijske oblasti so takoj uvedle nemška krajevna imena in se lotile drugih ponemčevalnih ukrepov. Slovenske učitelje so v veliki meri zamenjali z nemškimi, medtem ko so morali slovenski učitelji opraviti posebne jezikovne tečaje in izpite iz nemškega jezika. Tako je Pesnica postala Pößnitz. Glavno vlogo pri ponemčevanju slovenske Štajerske je imela Štajerska domovinska zveza³ (Steirischer Heimatbund) (Žiberna, Vidmar, Radovanovič, & Dreu, 2014).

³ Štajerska domovinska zveza (ŠDZ) je bila organizacija, ki je v času nemške okupacije skrbela za ponemčevanje na zasedenem območju Spodnje Štajerske. Zvezo je z odredbo 10. maja 1941 ustanovil civilni upravitelj priključenih ozemelj, dr. Uiberreither. ŠDZ je bila mišljena kot vmesna organizacija, ki naj bi ljudstvo vzgojila v nacističnem duhu in mu privzgojila nacistični sistem vrednot, nacionalsocialistično stranko pa bi na Spodnjem Štajerskem ustanovili šele čez nekaj let. Vodja Štajerske domovinske zveze je bil SA-Standartenführer Franz Steindl, ki je z močno propagandno akcijo vabil prebivalstvo k včlanitvi v zvezo. Prebivalstvo se je včlanjevalo

Sprejem v Štajersko domovinsko zvezo je bil odvisen od rasne in politične ocene, ki so jo podelili prosilcu. Sprejeti člani so bili razdeljeni na dokončne in na začasne člane. Dokončni člani so postali polno pravni državljani nemškega rajha, začasni člani pa državljani na preklic. Ljudje, ki niso bili sprejeti v Štajersko domovinsko zvezo, so postali zaščitenci nemškega rajha (Schutzangehörige) in so zato morali odslužiti posebno delovno obvezo. Prebivalstvo se je v ŠDZ vključevalo predvsem iz strahu, saj brez vključenosti v ŠDZ skoraj ni bilo mogoče obstati (Pst! Maribor 1941-1945, 2010).

Hitler je že nekaj dni po okupaciji obiskal Maribor in zahteval, da dežela postane spet nemška. Pri uresničevanju te zahteve so bili Nemci že od vsega začetka zelo dosledni. Prisilno so mobilizirali mlade fante v nemško vojsko, zanjo so se borili po mnogih evropskih bojiščih. Uničenje Slovencev kot naroda so predvidevali z množičnim izseljevanjem zavednih Slovencev, naprej nosilcev slovenske kulture, duhovnikov in učiteljev, ter z množičnim priseljevanjem Nemcev in popolnim ponemčenjem ostalega prebivalstva. Nemški okupator zato ni dopuščal nobene slovenske kulture, ukinil je vsa slovenska društva, slovenske javne napise, slovensko šolo, uničeval je slovenske knjige. Javni red in mir je zagotavljala predvsem nemška policija Gestapo⁴, ki je vsako kršitev strogo kaznovala. Začele so se množične aretacije, zapiranja, pošiljanja v delovna in koncentracijska taborišča, usmrtitve. Pogosto je bilo streljanje talcev, tudi obešanje in po začetku uporniškega gibanja tudi požigi vasi (Kernc, 2021).

Kljub nacistični raznarodovalni politiki in ostrim ukrepom okupacijskih oblasti se je na območju sedanje občine Pesnica razmahnilo narodnoosvobodilno gibanje. To se je razvijalo v skladu z možnostmi, odvisno od pobud posameznikov, podpore lokalnega prebivalstva in seveda odločne aktivnosti okupacijskih oblasti (Žiberna, Vidmar, Radovanovič, & Dreu, 2014).

Večjih vojaških operacij med vojno na tem območju ni bilo, so pa preko tega dela Slovenskih goric patrolje Lackovega odreda vodile novince v enote na Pohorju oziroma

prostovoljno, s tem, da so tisti, ki so se prijavi, največkrat ostali na svojih domovih, če pa tega niso storili, so bili pogosto izgnani s svojih domov (v Srbijo, Slavonijo in drugam) ali pa so bili prepuščeni neznani usodi.

https://sl.wikipedia.org/wiki/%C5%A0tajerska_domovinska_zveza

⁴ Gestapo (kratica za Geheime Staatspolizei: tajna državna policija) je bila uradna tajna policijska organizacija v nacistični Nemčiji. Gestapo je bil ustanovljen 26. aprila 1933 v Prusiji iz že obstoječe organizacije »Pruska tajna policija«. V bistvu je bil veja pruske policije, imenovan »Oddelek 1A Pruske državne policije«. Prvi vodja Gestapa je bil Rudolf Diels, ki je vanj rekrutiral v glavnem člane poklicnih policijskih oddelkov in vodil Gestapo kot nekakšen zvezni policijski urad; podobno kot danes FBI v Združenih državah. Gestapo je v vlogi politične policije začel nastopati s prihodom Hermanna Göringa, ki je Dielsa nasledil leta 1934. Göring je tudi skoval ime Gestapo (prej Gestapa). <https://sl.wikipedia.org/wiki/Gestapo>

Kozjaku. Njihova dejavnost se je okrepila zlasti proti koncu vojne. Leta 1944 in 1945 so borci Lackovega odreda na območju Pesnice večkrat minirali železniško progo proti Mariboru (Žiberna, Vidmar, Radovanovič, & Dreu, 2014).

2.2 DRUŽINA KERENČIČ

Družina Kerenčiča iz Pesnice je bila narodno zelo zavedna. Kerenčičevi so imeli gostilno in kmetijo v Pesnici. Med drugo svetovno vojno je bila na Kerenčičevi domačiji javka pokrajinskega komiteja KPS za severno Slovenijo, na kateri so se sestajali številni aktivisti iz celotne severovzhodne Slovenije (Kerenič-Kipa, 1982).

V narodnoosvobodilno gibanje se je vključila vsa družina. Družina je štela pet otrok: Stanko, Jože-Pepček, Romana, Zvonko in Marica.

Oče Anton Kerenič - Borut se je rodil 9. julija 1884 v Jastrebcih pri Kogu v Slovenskih goricah. Bil je kmet in gostilničar. Bil je starosta Sokola, nekaj let je bil tudi župan v Pesnici. Že leta 1941 se je vključil v narodnoosvobodilno gibanje. Dne 27. aprila 1944 so ga Nemci aretirali in zaprli na gradu Viltuš, kjer so ga zasliševali in mučili. Umrli je januarja 1945 v taborišču Dachau (Novak, Orešnik, & Štici, 1985).

Mati Romana Kerenič se je poleti 1944 pridružila partizanom. Odšla je na Dolenjsko, kot partizanka prepotovala Dalmacijo do Splita, nato pa se je po končani vojni vrnila domov (Novak, Orešnik, & Štici, 1985).

Sin Stanko Kerenič je bil ob začetku okupacije v Ljubljani, kjer so ga Italijani leta 1941 aretirali in odpeljali v taborišče. Leta 1943 se je pridružil partizanom (Novak, Orešnik, & Štici, 1985).

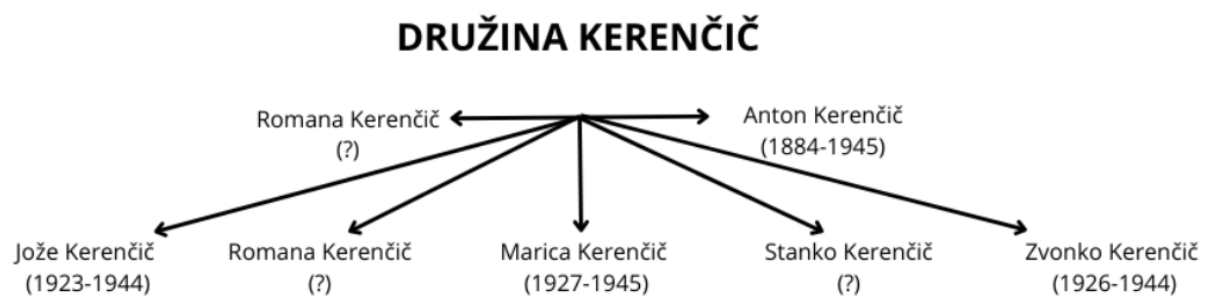
Sin Jože Kerenič - Ivo se je rodil 28. februarja 1923 v Pesnici pri Mariboru. Končal je trgovsko šolo in pomagal očetu pri kmetovanju. Nasilno je bil mobiliziran v nemško vojsko. Ko je leta 1944 prišel na dopust, se je pridružil gorenjskim partizanom. Postal je borec koroškega odreda in je padel oktobra 1944 v Kresnicah pri Litiji (Novak, Orešnik, & Štici, 1985).

Sin Zvonko Kerenič - Hotimir se je rodil 29. 1. 1926 v Pesnici pri Mariboru. Do okupacije je v Mariboru obiskoval realno gimnazijo, nato je ostal doma na očetovi kmetiji. Že takoj po okupaciji (leta 1941) se je vključil v narodnoosvobodilno gibanje. Skupaj s sestrama je doma delal v ciklostilni tehniki. Leta 1944 se je priključil

partizanom Lackovega odreda. Padel je v boju leta 1944 na avstrijskem Koroškem, in sicer kot komisar III. bataljona Lackovega odreda (Novak, Orešnik, & Šticl, 1985).

Hči Romana Kerenčič - Kipa je preživelna vojne grozote. Med vojno so jo nemalo za njenim očetom aretirali Nemci ter jo poslali v taborišče Ravensbrück, od koder se je po vojni vrnila (Novak, Orešnik, & Šticl, 1985).

Na domačijo je zahajal k stricu tudi narodni heroj Jože Kerenčič - Janko, doma s Koga v Slovenskih goricah. Bil je slovenski pisatelj, publicist, aktivist OF. Od začetka poletja 1941 se je pisatelj vse več zadrževal v Pesnici, vendar je bil izdan. 17. novembra 1941 ga je gestapo aretiriral v Pesnici. Ustreljen je bil kot talec, dne 27. decembra 1941, na dvorišču sodnih zaporov v Mariboru (Novak, Orešnik, & Šticl, 1985).



Slika 3: Družinsko drevo družine Kerenčič

Vir: Lastni, 2025

2.3 MARICA KERENČIČ

Marica Kerenčič se je rodila 1. decembra 1927 v Pesnici pri Mariboru. Bila je najmlajša izmed petih otrok Antona Kerenčiča, predvojnega župana, člana Sokola in gostilničarja v Pesnici pri Mariboru (Novak, Orešnik, & Šticl, 1985).



Slika 4: Marica Kerenčič (1927–1945)

Vir: Fototeka Muzeja Narodne osvoboditve Maribor

Otroštvo je preživljala v Pesnici pri Mariboru. Njena sestra Romana jo je kot otroka opisala s temi besedami: *»Bila je samosvoj otrok, vsa zaverovana v naravo. Gostilne ni marala. Če je le utegnila, je stekla za hišo v gozd, se obesila na veje in se zazibala*

od veje do veje. In živali je ljubila, in glasbo – saj je zelo lepo igrala na klavir in harmoniko. Tudi risala je – naravo.» (Kerenčič-Kipa, 1982, str. 2)

Obiskovala je osnovno šolo v Kungoti, pozneje tudi tretji razred realne gimnazije v Mariboru (sedaj 8. razred osnovne šole). Bila je dobra učenka, obenem pa tudi zelo dobra telovadka. Pred vojno je obiskovala tudi Sokole⁵ (Frajzman, 2025).



Slika 5: Marica Kerenčič (skrajno levo) v družbi telovadk pred začetkom druge svetovne vojne

Vir: Vera Frajzman

6. aprila 1941 se je v Pesnici pri Mariboru začela 2. svetovna vojna. Sestra Romana je s temi besedami zapisala, kako je na Marico to vplivalo. *»Za Marico je pomenil ta sramotni poraz padec iz sveta otroških sanj na trdna, resnična tla. V kratkih dneh je dozorela za cela leta. Vsa okolica se ji je zdela tuja. Povsod ognjenordeče zastave z zlohotnim kljukastim križem.« (Kerenčič-Kipa, 1982, str. 2)*

14. aprila 1941 je civilno oblast v okupacijski enoti Spodnja Štajerska prevzel pokrajinski vodja NSDAP. Ta dan je bila Pesnica še posebej svečana in okrašena.

⁵ Sokol je bilo prvo telovadno društvo na Slovenskem, ki je s polnim nazivom Gimnastično društvo Južni sokol nastalo po zgledu češkega Sokola. Sokolstvo je proti koncu 19. stoletja že preraščalo v gibanje, njegova ideja pa ni bila samo druženje ob telovadbi, člani so bili tudi ideološko opredeljeni. Bili so blizu miselnosti Narodne napredne stranke. Društvo je bilo opredeljeno kot vsenarodna nadstrankarska svobodomiselna organizacija, dostopna vsem Slovencem. Njegovi člani niso smeli biti pripadniki stranke, ki bi nasprotovala sokolskemu kulturnemu in političnemu programu. Sokoli niso smeli biti člani Slovenske ljudske stranke, ki je imela pod okriljem telovadno društvo Orel. Sokolsko delovanje je bilo narodno-obrambno in demokratično. [https://sl.wikipedia.org/wiki/Sokol_\(dru%C5%A1tvo\)](https://sl.wikipedia.org/wiki/Sokol_(dru%C5%A1tvo))

Skozi Pesnico se je iz Gradca proti Mariboru popeljal državni namestnik Uiberreither s svojim delovnim štabom. Sestra Romana se spominja tega dne s temi besedami: *»Kakor mnogi drugi slovenski domovi, je bil tudi naš dom ves tih. Naoknice smo zaprli. Vendar si z Marico nisva mogli kaj, da ne bi za zaprtimi okni oprezovali na cesto. Kolona se je ustavila, zaigrala je godba, zadoneli so navdušeni vzkliki. Iz kolone je eden izmed vojakov opazil za oknom naju s sestro in nama pomahal. Maričin obraz je oblila togotna rdečica prav po otročje je pokazala jezik in osle /.../ Zdi se mi, da je bila to njena zadnja otroška poteza ...«* (Kerenčič-Kipa, 1982, str. 2)

V času okupacije je bila Marica šoloobvezna, zato je morala obiskovati nemško šolo, saj je bila leta 1941 realna gimnazija v Mariboru ukinjena. Ustanovljena je bila nemška šola Oberschule für Jungen am Tegetthoff – Gymnasium in Marbrug a.a. Drau. Okupator ji ni dovolil nadaljevati študija, zato je morala do 14. leta obiskovati nemško šolo v Pesnici (Wikipedija, 2023; AMNOM).

Nemci so jo kot dobro telovadko hoteli pritegniti k Hitlerjevski mladinski organizaciji (Hitlerjugend⁶), kjer bi sodelovala na tekmah kot prva telovadka. Povabila ni sprejela. Bila je upornica že od malih nog. Tudi v Štajersko domovinsko zvezo ni bila sprejeta, ker je bila taka upornica. V nemško šolo je hodila do dopolnjenega štirinajstega leta, to je do 1. decembra 1941. Ker pa je kazala željo po učenju, in sicer po slovenski šoli, se je njen oče dogovoril s prof. dr. Mišičem⁷ iz Maribora, da se je le-ta dvakrat tedensko pripeljal v Pesnico in učil njo in njenega brata Tončka. Marica je bila zelo zavzeta učenka. Vendar je kmalu morala učenje opustiti, saj se je aktivno vključila v narodno osvobodilno gibanje, tako kot vsa njena družina (Kerenčič-Kipa, 1982).

⁶ Hitlerjeva mladina (nemško die Hitlerjugend) je bila nemška nacistična mladinska organizacija, ki jo je leta 1926 ustanovila nemška nacistična stranka, da bi vzpostavila svoj učni sistem za mlade Nemce. V njem naj bi ti pridobili znanje vojaških veščin in razvili razumevanje ter upoštevanje nacistične ideologije. Glavni namen Hitlerjeve mladine je bil vzgajati bodoče arijske nadljudi in bodoče vojake, ki bi zvesto služili tretjemu rajhu. Telesna in vojaška vadba je prevladovala nad akademskim in znanstvenim izobraževanjem. Mladi so se v taborih Hitlerjeve mladine učili ravnati z orožjem, krepili svojo telesno moč, se učili vojaške taktike in bili vzgajani v duhu antisemitizma. Nosili so uniforme, sestavljene iz svetlorjavih srajc in rjavih kratkih hlač, vodilni pa so nosili črne srajce. Nacisti so lokalne oddelke organizacije Hitlerjugend vzpostavili tudi na nekaterih okupiranih območjih med drugo svetovno vojno, med drugim tudi v okupiranih delih Slovenije (Gorenjska, Koroška, Štajerska). https://sl.wikipedia.org/wiki/Hitlerjeva_mladina

⁷ Franc Mišič (1881–1969) med drugim je bil tudi prof. na realki v Mariboru, kasneje premeščen na mariborsko gimnazijo, kjer je poučeval do upokojitve 1932. <https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi371213/>

Leta 1941 se je družina Kerenčič v celoti vključila v narodnoosvobodilno gibanje in njihov dom je kmalu postal eno najpomembnejših središč odpora proti okupatorju v severovzhodni Sloveniji (Wikipedija, 2023).

Marico so zelo hitro opazili skojevci⁸, ki so se zbirali pri Kerenčičevih. V njihovi gostilni so uredili skladišče materiala že leta 1941, leta 1943 pa so v gostilni uredili ilegalno tehniko z razmnoževalnim strojem. Tako je tudi Marica delala doma, kjer so razmnoževali veliko propagandnega gradiva in ga nato raznašali po vsej severovzhodni Sloveniji. Razmnoževali so se letaki, brošure, glasila in celo pesmarice z notami (Kerenčič-Kipa, 1982).

Marica je jeseni leta 1943 postala kurirka. Vodila je na novo mobilizirane partizane na Gorenjsko. Najprej je dobila ilegalno ime Mlajša, saj je bila stara le 16 let. Bila je zelo predana kurirka, ki je svoje delo opravljala tudi takrat, ko je bila zelo bolna (Ostrovška, 1981).

Zaradi pomembnosti družine Kerenčič v narodnoosvobodilnem gibanju so bili Nemci nanje bolj pozorni. Tako so že aprila 1944 zaprli očeta Antona Kerenčiča, junija pa še sestro Romano (Manico). Nekaj dni kasneje je Maričina mama dobila sporočilo, v katerem je pisalo, da bodo očeta Antona s transportom političnih kaznjencev odpeljali skozi Pesnico v koncentracijsko taborišče Dachau. Marica in njen brat Tonček sta že zgodaj zjutraj obiskala železniško postajo. Sestra Romana je dogodek na postaji opisala tako: *»Prikazal se je vlak. Vsa napeta sta razločila prvi vagon, ki je imel zamrežena okna. Vlak je obstal. Pri oknu sta zagledala očetov obraz. Pomahala sta, tudi oče jima je pomahal. Stražar v vagonu je opazil in udaril po očetu. Marico in Tončka je presekala bolečina. Marica je zajokala na glas, Tonček pa se ni mogel obrzdati, zagrozil je s pestmi in kričal: Sram vas bodi! Pravite, da smo banditi, vi delate iz nas bandite! Vrvi bom rezal iz vas, kakor bom mogel. Vlak je odpeljal in 60-letni oče je poslednjič gledal svoja najmlajša otroka, svojo domačijo in svoj ljubljeni kraj.«* (Kerenčič-Kipa, 1982, str. 4).

Še isti dan sta odšla Marica in njen brat Tonček v partizane. V partizanih je Marica dobila partizansko ime Jelka. Maričina mama je tako ostala sama v Pesnici, julija 1944

⁸ Zveza komunistične mladine Jugoslavije (kratica SKOJ) je bila politična mladinska organizacija Komunistične partije Jugoslavije (KPJ). Pripadnikom SKOJ-a se je reklo skojevci. Zveza je postala pomemben organizator narodnoosvobodilne vojne proti okupatorju.

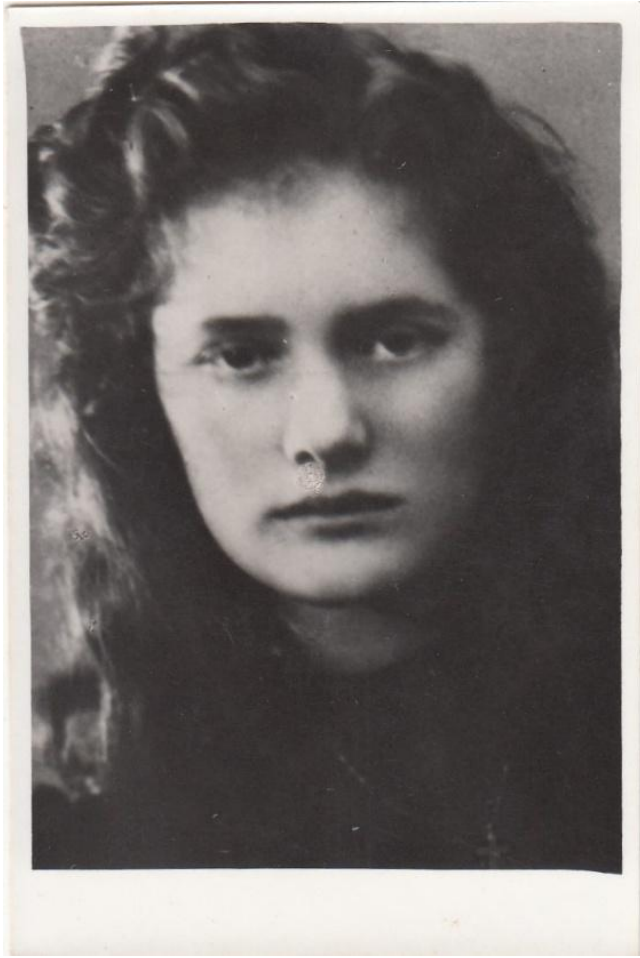
https://sl.wikipedia.org/wiki/Zveza_komunisti%C4%8Dne_mladine_Jugoslavije

pa se je tudi ona pridružila partizanom in postojanke pri Kerenčičevih na Pesnici ni bilo več (Ostrovška, 1981).

V Spominu na Jelko - Marico Kerenčič jo je nekdanja sodelavka v partizanih opisala s temi besedami: *»Pozne jeseni leta 1944 sem srečala na Pohorju mlado dekle. To dekle je bilo srednje, toda vitke postave, bujnih las, njen pogled je bil vdan, miren in posebnega sijaja, zlasti, kadar se je morala za kaj odločiti. Odlikovala se je po skromnosti, sicer pa zelo tiha, če je pa že govorila, so bile njene besede odločne in jedrnate. Nikoli ni brez potrebe besedičila. Življenje jo je prezgodaj zresnilo, zato ni poznala brezskrbne, razigrane mladosti. Taka in to je bila Jelka - Marica Kerenčič.«* (AMNOM, 1958)

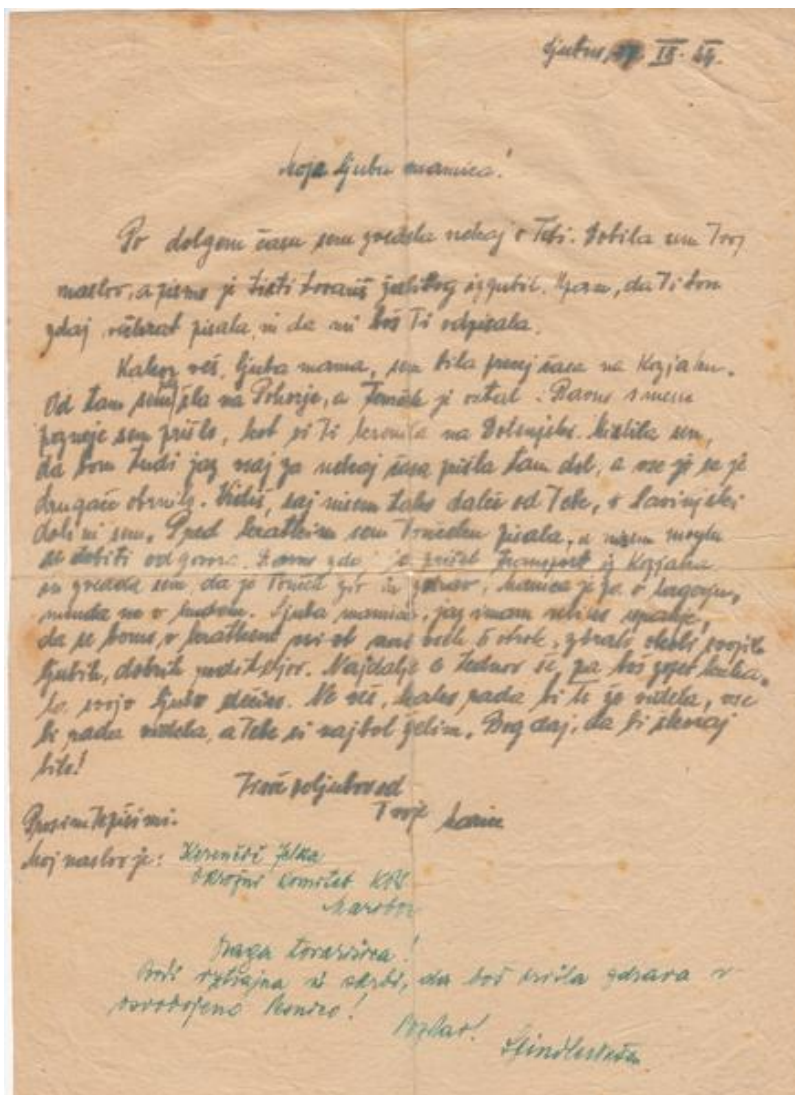
Marica se je kot partizanka pridružila Lackovemu odred⁹ na Kozjaku in na Pohorju. 27. 9. 1944 je mami poslala pismo iz osvobojene Zgornje Savinjske doline, iz Ljubnega, kjer je bila v partijski šoli. V pismu mami sporoča, da je bila najprej na Kozjaku in na Pohorju, sedaj pa se nahaja v Ljubnem. V pismu je zapisala svoja občutja o domu, med drugim je napisala: *»Jaz imam veliko upanje, da se bomo v kratkem vsi od nas vseh pet otrok, zbrali okoli svojih ljubih dobrih roditeljev /.../ Ne veš, kako rada bi te še videla, vse bi rada videla, a tebe si najbolj želim.«* (AMNOM, 1944)

⁹ Lackov odred je bil ustanovljen 27. junija 1944 na Rogli na Pohorju in se je sprva imenoval Pohorski odred. Glavno operativno območje odreda je bilo območje Kozjaka od Dravograda do Maribora, med Dravo in predvojno jugoslovansko-avstrijsko (sedanjo slovensko-avstrijsko) mejo. Odred je pokrival veliko ozemlje: poleg Kozjaka in Pohorja še Dravsko-ptujsko polje, Slovenske gorice in Haloze ter celotno Prekmurje. Ozemlje Kozjaka je bilo od oporišča partizanstva na Štajerskem, zlasti od Pohorja, ločeno s težko prehodno Dravo, železnico in glavno cesto po Dravski dolini, zato se je moral odred pogosto zanesti le nase in na prebivalstvo, ki ga je v celoti podpiralo. Odred je to veliko območje lahko pokrival le z večjimi ali manjšimi patroljami, ki so imele zlasti nalogo zbirati novince, ki so se želeli pridružiti partizanom, in izvajati diverzije.
<https://www.svobodnabeseda.si/dokumentarec-o-lackovem-odred-1944-1945/>



Slika 6: Marica Kerenčič

Vir: Fototeka Muzeja Narodne osvoboditve Maribor



Slika 7: Pismo Marice Kerenčič svoji materi, Ljubno, 27. 9. 1944

Vir: AMNOM, MAPA 22: Družina Kerenčič, Pismo Marice Kerenčič svoji materi

Po končani partijski šoli je morala nazaj v mariborsko okrožje organizirati mladino. Po vrnitvi v Maribor je bila sekretarka SKOJ in mladine. Naprej je obiskala svojega nekdanjega učitelja dr. Mišiča. Prav tako je začela obiskovati stare, znane postojanke partizanov, ki so še ostale v Mariboru in okolici. Vsako zvezo je spretno izkoristila (Kerenčič-Kipa, 1982).

Nekega dne je Marica na ulici srečala nekdanjega okrožnega sekretarja OF, ki je po aretaciji klonil in začel sodelovati z gestapom. Njuno srečanje in kako je na to reagirala Marica, je njena sestra Romana opisala tako: »Toda nekega dne se je Marici zdelo, da se je na ulici srečala z Uroševimi mračnimi očmi. Uroš je bil nekaj časa okrožni sekretar OF in je po aretaciji klonil in začel sodelovati z gestapom. Vsa nemirna je zlo

slutnjo zaupala sekretarki OF, tovarišici Bohinc Roziki.« To težavo so rešili tako, da Marica od tedaj naprej ni smela dlje kot noč ali dve prenočiti v istem stanovanju (Kerenčič-Kipa, 1982, str. 5).

16. marca 1945 so Nemci Marico aretirali v stanovanju, kjer je prenočila. Pri tem so ji zasegli seznam postojank in oseb, ki ga je napisala za konferenco, ki bi bila 19. marca na Pohorju. Že naslednji dan so se v Mariboru začele aretacije skojevcev, saj je Marica vedela za vse postojanke v mestu in na deželi. A nobena od postojank ni padla, razen tistih nekaj mestnih, ki jih je imela Marica pripravljenih v poročilu za konferenco. Kasneje je gestapo izpustil tudi nekatere skojevke, za katere je Marica rekla, da jih pozna samo iz šole (Kerenčič-Kipa, 1982).

Marico so v zaporu mučili, pretepali in zasliševali. Njena sestra Romana je njene dneve v zaporih opisala tako: *»Trdna je ostala, čeprav so jo hoteli z vsemi silami streti. Vrgli so jo v bunker, potem so jo po nekaj dneh, ko so mislili, da so jo zmehčali, odpeljali na gestapo. Mučenje, pretepanje in zasliševanje se je vrstilo nekajkrat dnevno. Vsa je bila že bleda, otekla in polna zelenih marog. Pazniki - Slovenci so se zgražali, kako ravnaajo z njo. In ko so 1. aprila zatulile sirene, ko so zagrmel bombe v neposredni bližini zaporov, je bilo Marici vseeno. Od muk in trpljenja je onemogla.*« (Kerenčič-Kipa, 1982, str. 5)

2. aprila 1945 so jo zaprli v celico skupaj s skojevko Olgo Vajngerl-Vero. Marica je imela na zapestju svežo brazgotino. Veri se je zaupala: *»Z glavnikom sem si hotela prerezati žile. Vedela sem, da me bodo mučili brez konca in kraja in me naposled ustrelili. Slišala sem, da so nekateri dobri borci v mukah popustili in najhujša mi je bila misel, da bi gestapovcem kaj povedala. Pa nisem. Vse sem prestala, toda težko mi je zaradi deklet. Imeli so ključ od stanovanja, zalotili so me v snu. Še po revolverju nisem utegnila seči. Imenik so mi vzeli. Zdaj je zame vse izgubljeno. Samo mame mi je žal, ker bo ostala tako sama. Očeta ni več, Tonček je padel, Pepček je padel, kdo ve, če se bo Stanko vrnil živ.*« (Kerenčič-Kipa, 1982, str. 5)

Vojna se je v začetku aprila leta 1945 že končevala. Iz mariborskih zaporov je bila večina jetnic že odpuščena. Kljub temu so 7. aprila gestapovci že na vse zgodaj izbrali šest deklet in petindvajset mož, ki so jih oklenjene odpeljali v Radvanje na streljanje. Med njimi je bila tudi Marica. Okupator jo je 7. aprila 1945 še neosemnajstletno ustrelil kot talko v Spodnjem Radvanju pri Mariboru (Kerenčič-Kipa, 1982).

Njena zgodba se z njeno smrtjo ni končala, saj je leta 1947 njena sestra, ki je preživela drugo svetovno vojno, izvedela več podrobnosti o njeni smrti.

Leta 1947 je stopil neki bivši borec v pisarno okrajne zadružne zveze, kjer je bila zaposlena Romana Kerenčič, ki se je vrnila iz taborišča, v katerega so jo med vojno deportirali. Ko jo je zagledal, je rekel: »*Tako si podobna neki partizanki.*«, saj sta si bili sestri zelo podobni. Očitno je nekoč poznal sestro Marico Kerenčič. Povedal ji je, da ima on njeno izgubljeno verižico in medaljon. Pripovedoval ji je, kako mu je Marica leta 1944 v partizanih pokazala sliko mame in očeta, ki ju je nosila v medaljonu. Ko pa je šel po osvoboditvi aretirat nekega gestapovca, je našel pri njem skrinjo z zlatnino in na vrhu zagledal Maričin medaljon. Takoj ga je prepoznal, čeprav slik ni bilo več v njem. Od gestapovca je zahteval, naj pove, od kod ga ima. Po dolgem navezovanju in grožnjah je ta priznal, da ga je vzel partizanki, ki so jo ustrelili v Radvanju. Tik pred smrtjo je po njegovem pripovedovanju dvignila medaljon k ustnicam in ga poljubila. Videl je to kretnjo, segel po medaljonu in ji ga odtrgal. Verižica se je pri tem raztrgala na dvoje. Bivši partizan je izročil medaljon in raztrgano verižico Romani Kerenčič. Okrasek je danes razstavljen na stalni razstavi (Pst! Maribor 1941–1945) v Muzeju narodne osvoboditve v Mariboru (Ostrovška, 1981).



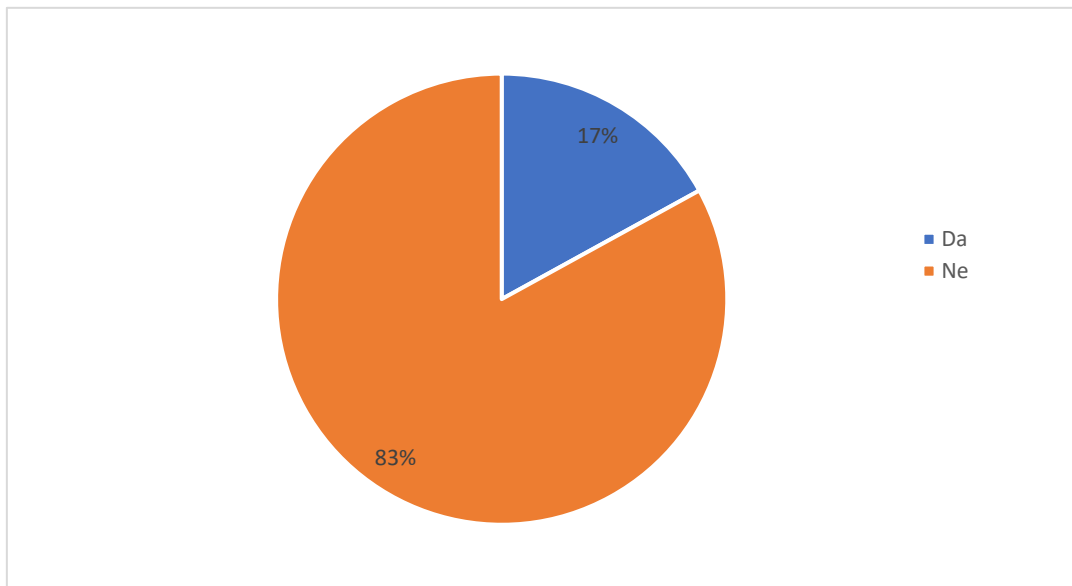
Slika 8: Verižica z medaljonom Marice Kerenčič na stalni razstavi v MNOM

Vir: Lastni, 2025

3 RAZISKOVALNI DEL

3.1 ANKETA

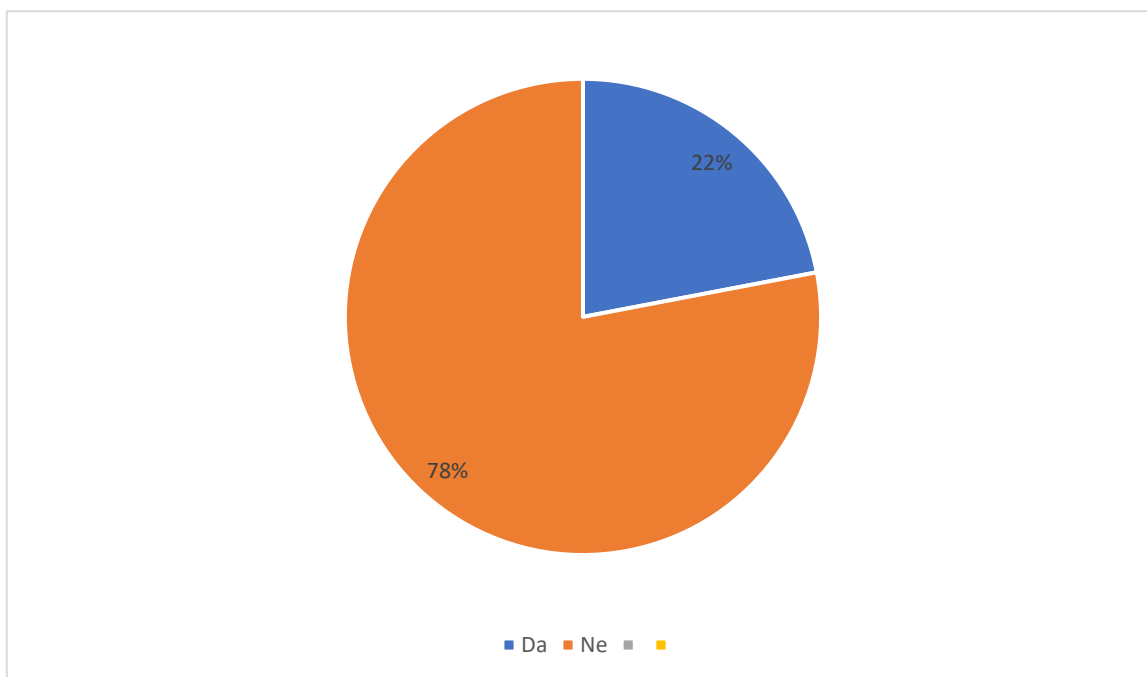
Izvedli sva anketo, v kateri sva učence naše šole povprašali, kako dobro poznajo zgodovinsko osebnost Marico Kerenčič. Pri reševanju anketnega vprašalnika je sodelovalo 94 učencev, to so bili učenci 2. triade (5. in 6. razred) in 3. triade (7. in 9. razred), natančneje 35 učencev iz 2. triade in 59 učencev iz 3. triade.



Graf 1: Ali poznaš osebo na sliki?

Vir: Lastni, 2024

Večina učencev na fotografiji ni prepoznalo zgodovinske osebnosti Marico Kerenčič, le 17 % anketiranih je na podlagi fotografije Marico Kerenčič prepoznalo.



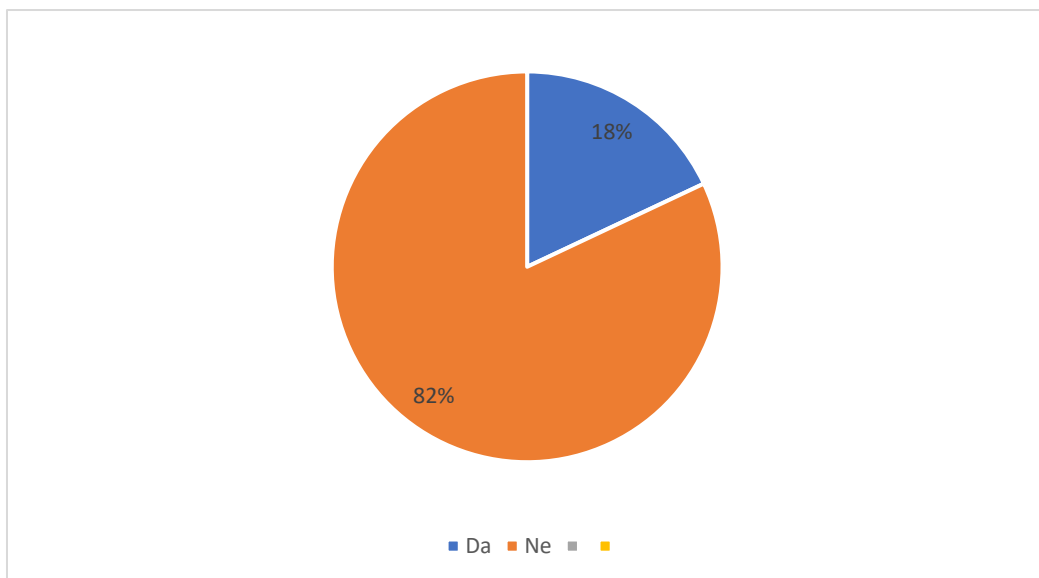
Graf 2: Ali si že kdaj slišal/a za Marico Kerenčič?

Vir: Lastni, 2024

Večina učencev (78 %) še ni slišala za Marico Kerenčič, prav tako jih veliko tudi ni vedelo nič o njej in o njenem življenju. Tisti, ki so nekaj vedeli o njej, so o njej izvedeli pri pouku, doma, od sorodnikov in na družabnih omrežjih.

Na vprašanje »Kaj veš o Marici Kerenčič?« so učenci podali te odgovore:

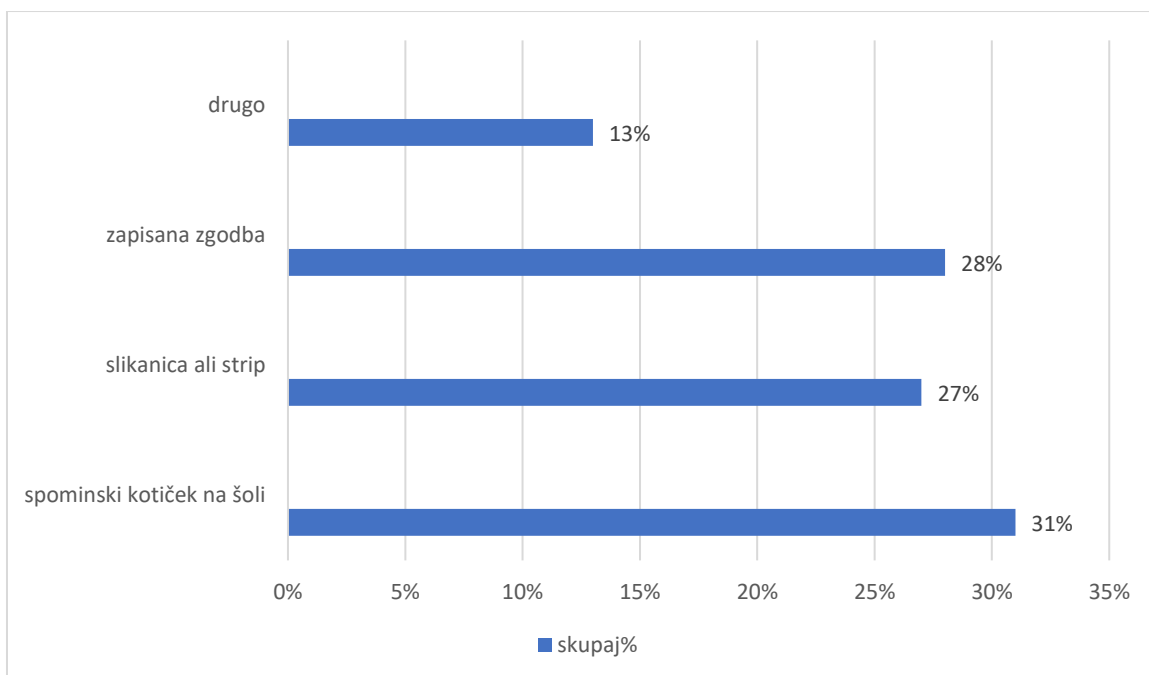
- živel je v Pesnici;
- naša šola se imenuje po njeni družini;
- umrla zaradi upora proti Nemcem;
- je Slovenka;
- živel je v času 2. svetovne vojne;
- pomembna oseba med 2. svetovno vojno v Pesnici;
- njena družina je pomagala braniti Pesnico v 2. svetovni vojni.



Graf 3: Ali si že zasledil/a njeno ime na kakšnem spomeniku?

Vir: Lastni, 2024

Večina učencev (82%) še ni zasledila imena Marice Kerenčič na kakšnem spomeniku v kraju.



Graf 4: Kako bi si želel spoznati, kdo je bila Marica Kerenčič?

Vir: Lastni, 2024

Največ učencev (31%) bi si Marico Kerenčič želelo spoznati s spominskim kotičkom na šoli, veliko učencev je izbralo tudi, da bi Marico Kerenčič spoznalo z zapisano

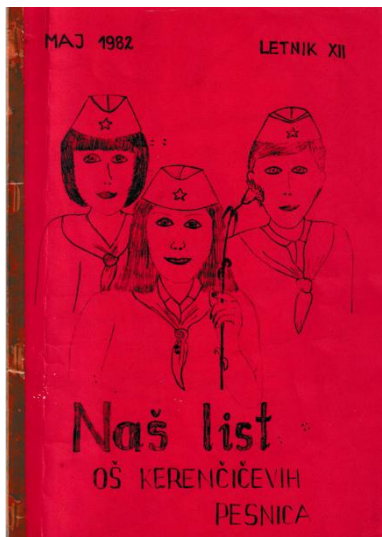
zgodbo (28 %) in s slikanico ali s stripom (27 %). Nekateri učenci so podali tudi svoje predloge, kako bi bolje spoznali Marico Kerenčič:

- film,
- Kahoot-interaktivni kviz,
- Video,
- Wikipedija,
- spoznanje v živo.

3.2 SPOMIN NA MARICO KERENČIČ

Z raziskovalno nalogo želiva obuditi spomin na izjemno mladenko, ki je živela v času druge svetovne vojne in je zelo mlada žrtvovala svoje življenje za domovino. Spomin nanjo se v kraju ohranja, kljub temu pa sva ugotovili, da mladi njene zgodbe ne poznajo. Zato se nama zdi pomembno, da se njena zgodba sliši, bere, vidi in doživi med mladimi. Odločili sva se, da na različne načine približava njeno zgodbo mladim in vsem, ki jih zanima preteklost.

Izdelali sva strip z naslovom »Mlada junakinja: Zgodba Marice Kerenčič«, ki temelji na pričevanju in izpovedi njene sestre, ki je zapisan v šolskem glasilu Naš list iz leta 1982.



Slika 9: Naslovnica šolskega glasila Naš list iz leta 1982

Vir: Lastni, 2025

Raziskali sva, kako spomin nanjo ohranjamo še danes in predstavili predstavitev v obliki plakata, ki sva ga obdelali v programu Canva.

Opravili sva intervju z go. Vero Frajzman, ki je v mladosti osebno poznala Marico Kerenčič.

Izdelali sva spominski kotiček v avli naše šole z naslovom Sledi poguma Marice Kerenčič.

Pripravili sva učno uro z interaktivnim kvizom in tako preizkusili, kako to temo približati učencem naše šole.

3.2.1 ZGODBA O MARICI KERENČIČ V STRIPU

Strip je napisan po zapisani zgodbi, objavljeni v šolskem glasilu Naš list iz leta 1982, z naslovom »Ugasnila je na pragu svobode«, ki jo je napisala Maričina sestra Romana Kerenčič. V stripu je prikazano, kako Romana v starejših letih pripoveduje zgodbo sestre Marice Kerenčič svojim vnukom. Strip v besedi in sliki natančno sledi zapisani zgodbi. Naslov stripa sva dali »*Mlada junakinja: Zgodba Marice Kerenčič*«.



Slika 10: Naslovna stran stripa

Vir: Lastni, 2025



1

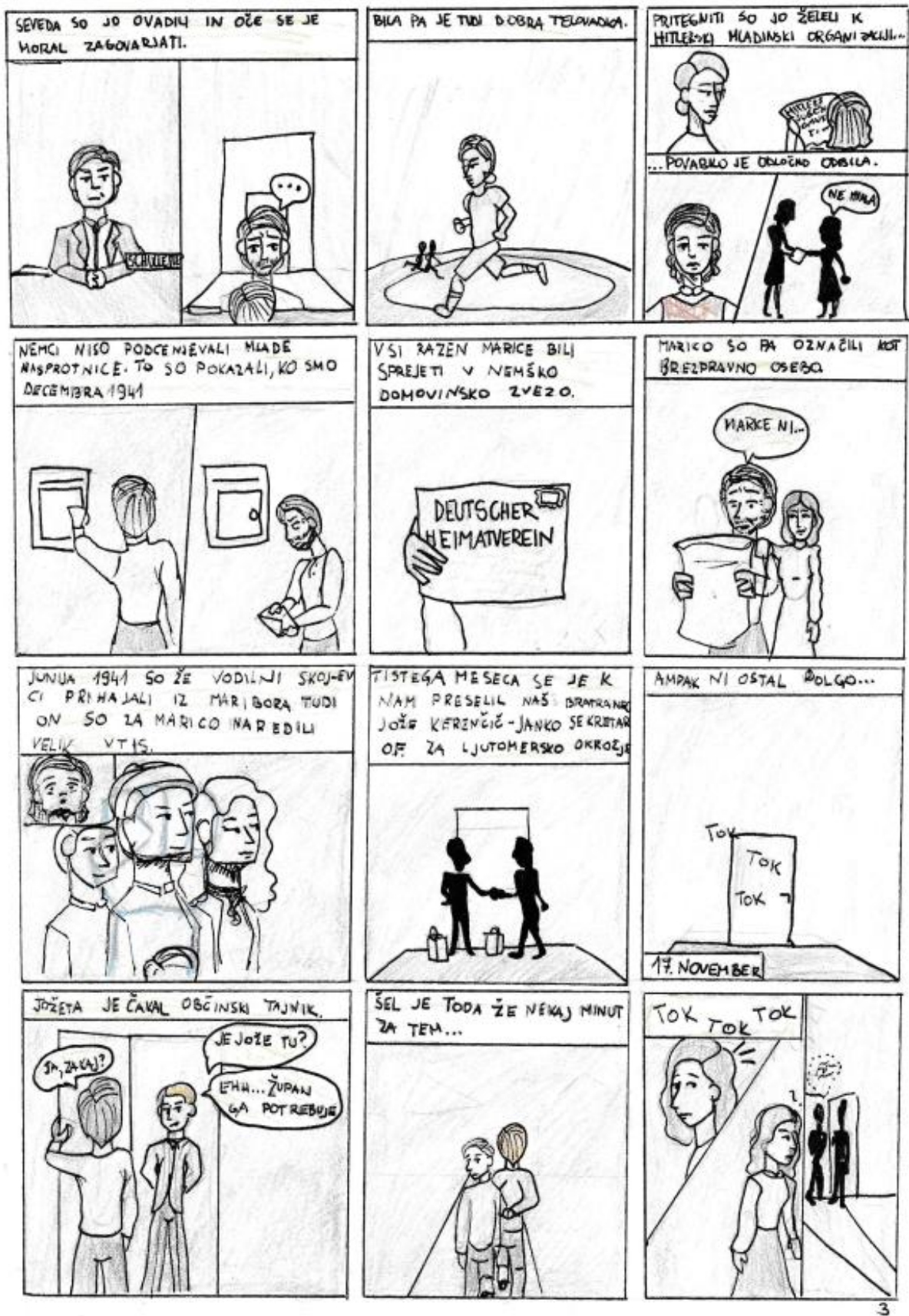
Slika 11: Prva stran stripa

Vir: Lastni, 2025



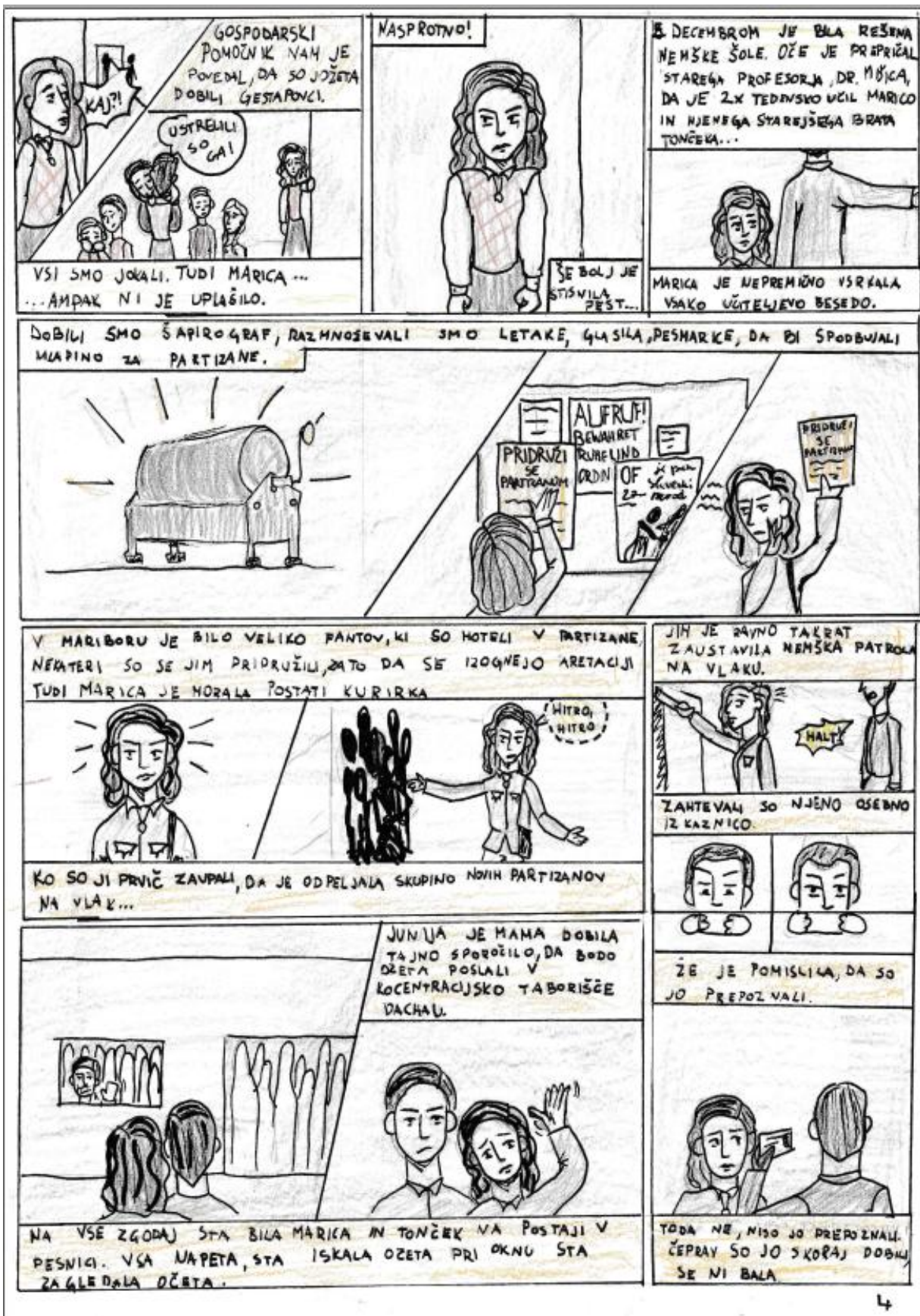
Slika 12: Druga stran stripa

Vir: Lastni, 2025



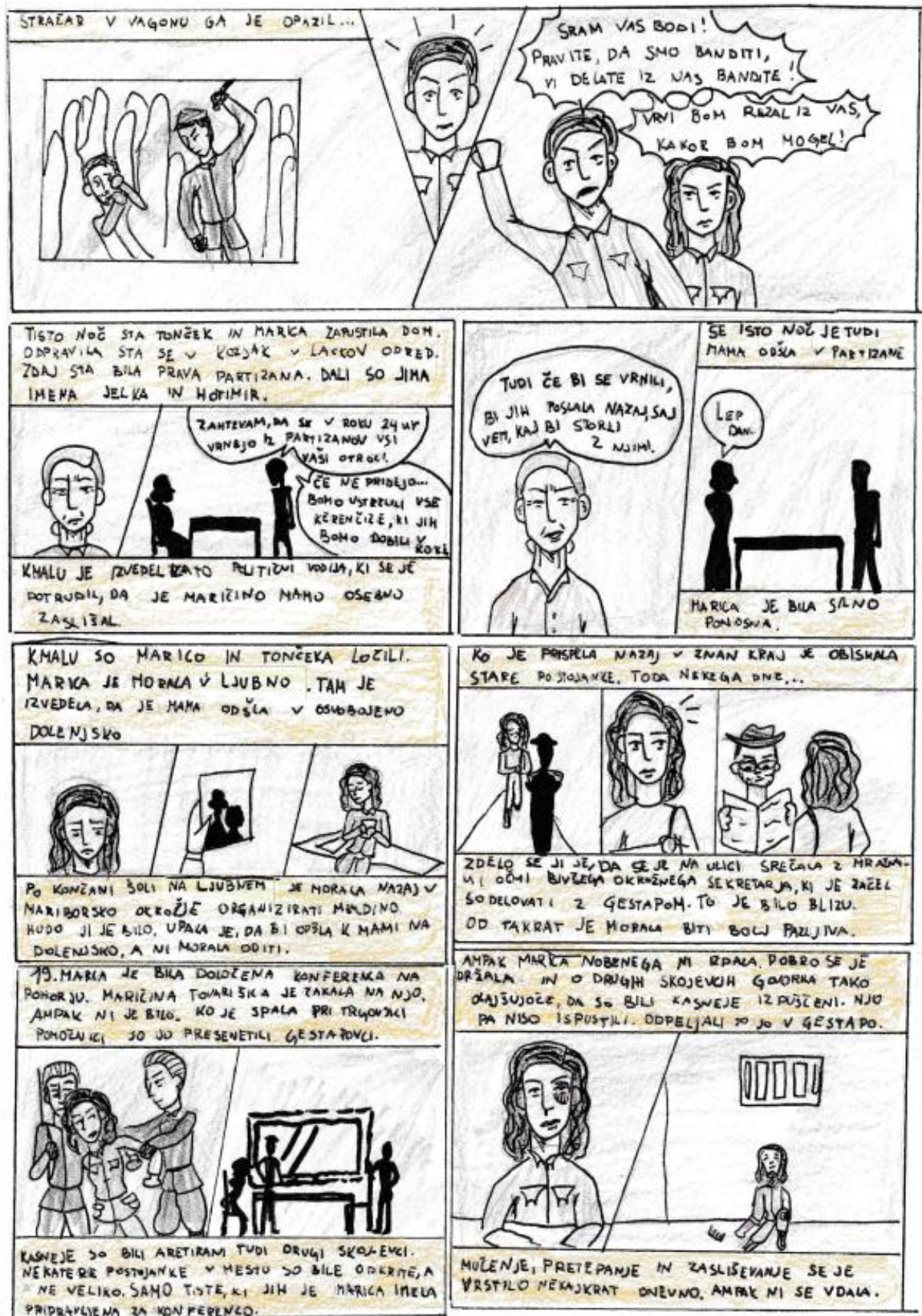
Slika 13: Tretja stran stripa

Vir: Lastni, 2025



Slika 14: Četrta stran stripa

Vir: Lastni, 2025



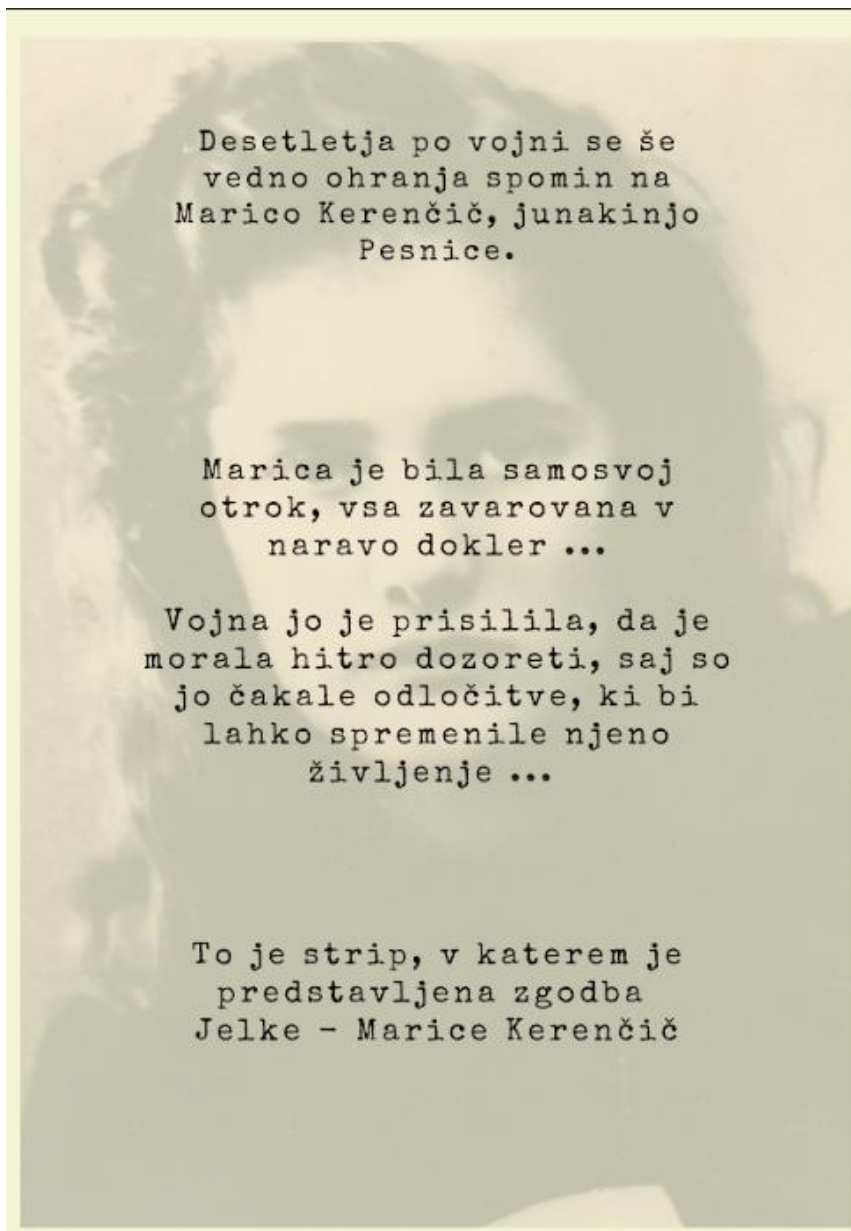
Slika 15: Peta stran stripa

Vir: Lastni, 2025



Slika 16: Šesta stran stripa

Vir: Lastni, 2025



Slika 17: Zadnja stran stripa

Vir: Lastni, 2025

3.2.2 PO SLEDEH MARICE KERENČIČ

Obiskali sva kraje, kjer je spomin na Marico ohranjen še danes. Pripravili sva kratek seznam in opis obeležij. S pomočjo zbranih podatkov sva izdelali plakat z naslovom Po sledih Marice Kerenčič.

PESNICA

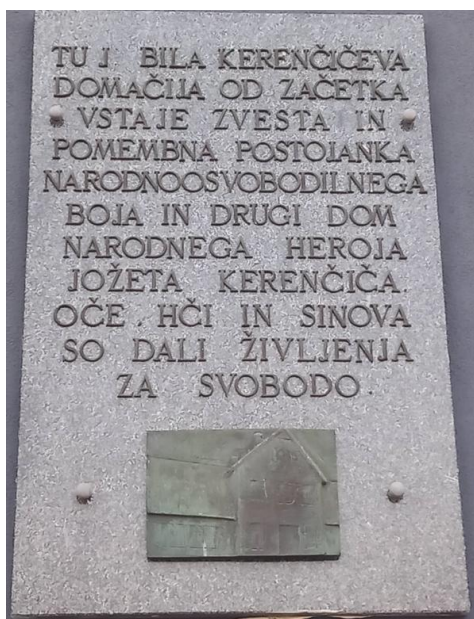
Maričina rojstna hiša

Maričina zgodba se je začela v njeni rojstni hiši, Kerenčičevi gostilni v Pesnici, kjer je Marica preživljala svoje otroštvo. Danes tu stoji bodoča tovarna harmonik znamke Alpen. A spomin na Kerenčiče še vedno ohranja obeležje na zgradbi, ki je posvečeno družini Kerenčič in njihovi domačiji, kjer je bila med drugo svetovno vojno pomembna postojanka.



Slika 18: Bodoča tovarna harmonik v Pesnici na mestu nekdanje Kerenčičeve gostilne

Vir: Lastni, 2025



Slika 19: Spominska plošča, posvečena Kerenčičem na pročelju stavbe

Vir: Lastni, 2025

Obeležje na ploščadi ob Kulturnem domu

V Pesnici stoji tudi spominsko obeležje, ki nas opominja na ljudi, ki so svoja življenja žrtvovali za svobodo našega kraja. Med njimi je zapisana tudi Marica Kerenčič, njena brata, oče in bratranec, ki se v svojem času niso vdali in so se zoperstavili okupatorju.



Slika 20: Spominska plošča, posvečena borcem za svobodo Pesnice, med njimi tudi Marica Kerenčič z očetom, bratoma in bratrancem

Vir: Lastni, 2025

Kulturni dom v Pesnici

Danes se spomin na Marico ohranja v KUD¹⁰ Marica Kerenčič in bralni znački Marici. Na pesniškem odru je kot mladenič svojo prvo dramsko delo uprizoril tudi pisatelj in dramatik Tone Partljič, ki je v nekaterih društvenih predstavah tudi igral.



Slika 21: Kulturni dom Pesnica, kjer deluje KUD Marice Kerenčič

Vir: Lastni, 2025

Osnovna šola Pesnica

Pesniška osnovna šola je dolgo nosila ime v spomin na Kerenčiče, Osnovna šola Kerenčičevih Pesnica.

¹⁰ Kulturno umetniško društvo Marice Kerenčič deluje v Pesniški kulturni dvorani Toneta Partljiča, poleg katerega stojijo tudi obeležja v spomin na ljudi, ki so za svobodo našega kraja žrtvovali življenje. Ustanovljeno je bilo 22. januarja 1950. Ob ustanovitvi so v društvu delovale dramska, pevska, lutkovna, knjižnična in šahovska sekcija. Danes v okviru Kulturno-umetniškega društva Marice Kerenčič Pesnica delujejo dramska skupina, likovna sekcija, ženska vokalna skupina, domoznanska sekcija in bralni klub. Društvo organizira tudi abonma gledaliških ljubiteljskih skupin.

https://sl.wikipedia.org/wiki/Kulturno-umetni%C5%A1ko_dru%C5%A1tvo_Marice_Keren%C4%8Di%C4%8D_Pesnica



Slika 22: Osnovna šola Pesnica

Vir: OŠ Pesnica, 2024

MARIBOR

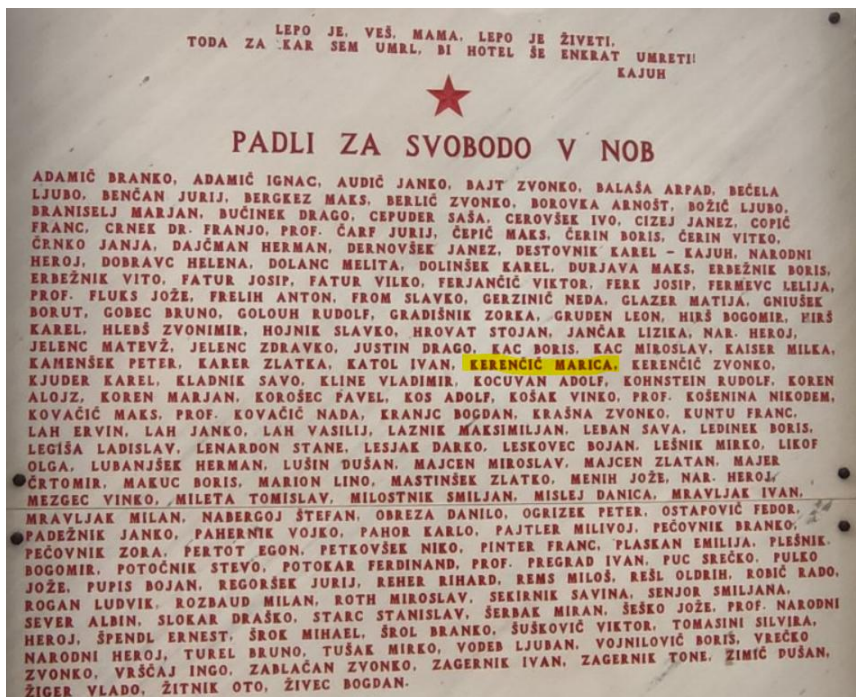
Prva gimnazija Maribor

Marico je njena življenjska pot peljala tudi v Maribor, kjer je obiskovala realno gimnazijo. Danes je to srednja šola, Prva gimnazija Maribor. V avli šole je obeležje v spomin padlim v Narodnoosvobodilnem boju (NOB), med njimi je napisana tudi Marica Kerenčič. Svoj pečat je tako pustila tudi na Prvi gimnaziji Maribor.



Slika 23: Prva gimnazija v času druge svetovne vojne

Vir: Prva gimnazija Maribor, brez datuma

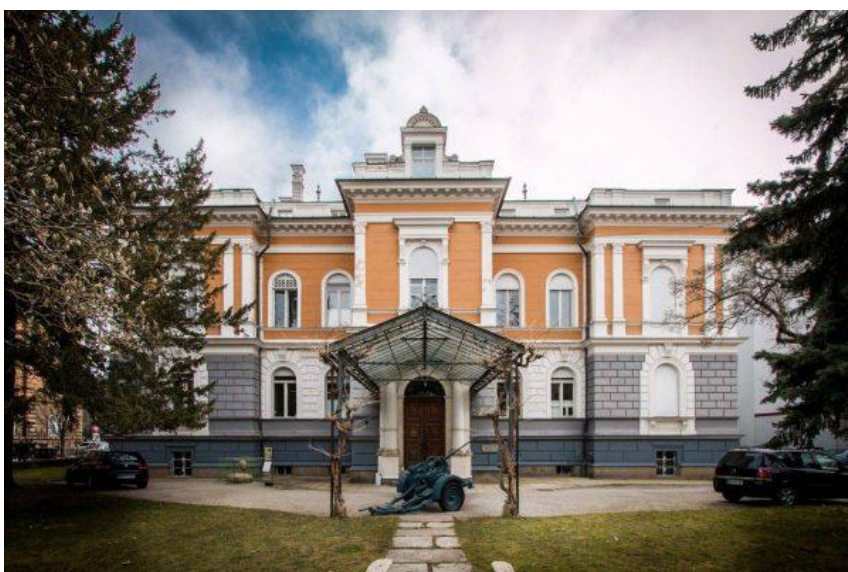


Slika 24: Spominsko obeležje padlim za svobodo v NOB v avli Prve gimnazije

Vir: Lastni, 2025

Muzej Narodne osvoboditve Maribor

Delček Maričine zgodbe hrani Muzej narodne osvoboditve Maribor. Danes je medaljon, ki ga je nosila še zadnji dan pred usmrtnitvijo, del stalne razstave v Muzeju Narodne osvoboditve Maribor.



Slika 25: Muzej narodne osvoboditve Maribor

Vir: Kulturni bazar, 2025

Spomenik NOB Maribor

Spomenik narodnoosvobodilne borbe v Mariboru je postavljen vsem znanim in neznanim borcem, talcem, izgnancem, internirancem in aktivistom, ki so se ne glede na svoje politično prepričanje uprli okupatorju, branili svojo svobodo in človeško dostojanstvo ter pri tem žrtvovali svoja življenja. Marica je v svojem času v Mariboru veliko pripomogla k osvobodilnemu gibanju. Zaradi svojih velikih dejanj je spomin nanjo ohranjen na mariborskem spomeniku NOB. Spomenik je s pomočjo arhitekta Jaroslava Černigoja zasnoval kipar Slavko Tihec (Mavrič Žižek, 2016).



Slika 26: Spomenik NOB v Mariboru

Vir: Lastni, 2025



Slika 27: Podoba Marice Kerenčič (označena z rdečim krožcem) na Spomeniku NOB v Mariboru

Vir: Lastni, 2025

Spomenik padlim talcem na Ledini

Marica Kerenčič je svoje mlado življenje izgubila 7. aprila 1945 v Radvanju. Okupator jo je še ne osemnajstletno ustrelil kot talko, ko je bila pred osvoboditvijo ustreljena še zadnja skupina talcev. Danes tam stoji spomenik v spomin na ustreljene talce, ki nas opominja na to, da je bilo v tistem času na tistem mestu ustreljeno okoli dvesto talcev. Spominja nas pa tudi, da je tam Marica Kerenčič naredila svoje zadnje korake svojega mladega življenja. Spomenik je umetniško delo arhitekta Jaroslava Černigoja, postavljen pa je bil leta 1955.



Slika 28: Spomenik padlim talcem na Ledini

Vir: Lastni, 2024

SPODNJA KUNGOTA

Spomin na Marico se danes ohranja tudi na grobu družine Kerenčič na pokopališču v Spodnji Kungoti. Ob državnem prazniku, dnevu upora proti okupatorju se predstavniki občine in KUD Marice Kerenčič Pesnica vsako leto poklonijo spominu na Marico in njeno družino.



Slika 29: Grob družine Kerenčič¹¹

Vir: KUD Marice Kerenčič Pesnica, 2021

¹¹ Na sliki so nekdanja podžupanja občina Pesnica Klavdija Samogy Simonič, častni občan Pesnice, pisatelj Tone Partljič in predsednica Kulturno-umetniškega društva Marice Kerenčič Pesnica Vesna Trampuš ob predvečer državnega praznika (26. aprila 2021), dneva upora proti okupatorju.

<https://www.facebook.com/kudmkp/posts/-v-spomin-uporni-dru%C5%BEini-keren%C4%8Di%C4%8D-na-predve%C4%8Der-dneva-upora-proti-okupatorju-smo-/1049967325531133/>

Po sledih Marice Kerencič

PESNICA



MARIBOR



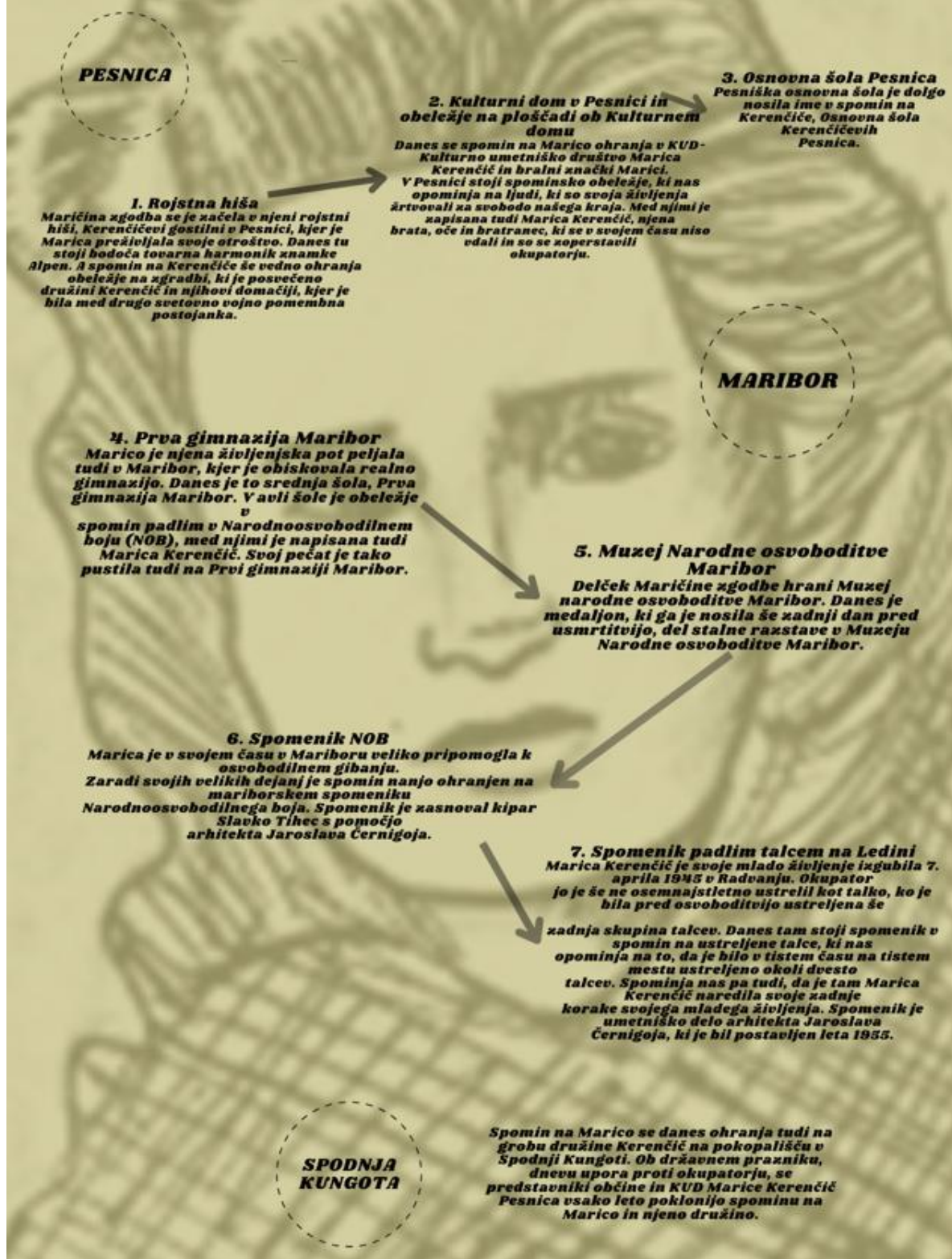
SPODNJA KUNGOTA



Slika 30: Plakat Po sledih Marice Kerencič (prvi del)

Vir: Lastni, 2025

Po sledih Marice Kerenčič



Slika 31: Plakat Po sledih Marice Kerenčič (drugi del)

Vir: Lastni, 2025

3.2.3 INTERVJU Z VERO FRAJZMAN

Redki so še danes ljudje, ki so Marico poznali in njen spomin prenašajo na mlade generacije. Ena takih krajanek je ga. Vera Frajzman, s katero sva opravili intervju. Tako se tudi preko ustnega izročila deli zgodba o Marici med nas mlade.

Datum: 22. januar 2025

Prisotni: Intervjuvanka Vera Frajzman¹² in avtorica¹³ raziskovalne naloge.

Intervju je bil sneman. V zapisu so objavljene izjave, ki so pomembne za raziskovalno nalogo.

Spraševalec: Pozdravljeni, gospa Vera. Sem Brina in pripravljam raziskovalno nalogo o Marici Kerenčič. Za vas imam pripravljena nekatera vprašanja v zvezi z njeno družino in njenim življenjem.

Spraševalec: Kako ste spoznali Marico?

Vera Frajzman: Z njeno družino smo se poznali že od malih nog, saj smo živeli blizu, v istem kraju. Kerenčiči so bili znani po gostilni v kraju. Z Marico sva se pa videvali pri telovadkah.

Spraševalec: Slišala sem, da je bila dobra telovadka, je to res?

Vera Frajzman: Res je bila dobra telovadka, zato so jo hoteli pritegniti k hitlerjevski mladinski organizaciji, ampak se jim ni želela pridružiti. Pred vojno sva bili obe članici Sokolov (telovadnega društva).

Spraševalec: Kakšna je bila Marica, je bila dobra učenka?

Vera Frajzman: Seveda, bila je dobra učenka. Bila je pogumna in že kot mlada se je izpostavljala Nemcem. Med vojno se je izpostavljala skupaj z bratom. Vsi iz njihove družine so hodili študirat v Maribor, na gimnazijo.

¹² Vera Frajzman, roj. 1935, živeča v Pesnici pri Mariboru. Častna občanka občine Pesnica, ki je nekoč poznala in živela blizu Marice Kerenčič.

¹³ Brina Trampuš.

Spraševalec: Kaj veste o njeni družini?

Vera Frajzman: Bili so velika družina s petimi otroki. Oče Anton je bil iz Plača, mama Romana pa Primorka. Med vojno je mama tudi zbežala nazaj na Primorsko. Marica je bila najmlajša izmed petih otrok, imela je sestro Romano in brate Slavka, Jožeta in Tončka.

Spraševalec: So se pri Kerenčičevih pogosto dogajali pomembni dogodki?

Vera Frajzman: Ja. Tudi med vojno sta Marica in brat Tonček obiskovala skupine, v katerih sta se borila proti Hitlerju: lepili so letake, bila sta člana Skoja, hodila sta na sestanke. Prav tako so se pomembni sestanki dogajali pri njih doma.

Spraševalec: Kako ste vi doživljali vojno?

Vera Frajzman: Bila sem še majhna, takrat si tega sploh nisem prav predstavljala. Iskreno mi je bilo zelo zanimivo, ko so nas Nemci prvič obiskali. Vsi smo jim mahali, a nas je vseeno bilo strah.

Spraševalec: Ste Marico še kaj videvali po osnovni šoli?

Vera Frajzman: Seveda, saj nismo hodili v isto osnovno šolo. Jaz sem hodila v Maribor, oni pa v Kungoto. Ampak sem o njih še veliko slišala, saj je bilo to obdobje vojne, ko so se oni začeli izpostavljeni.

Spraševalec: Je Marica med vojno veliko pripomogla k našemu kraju?

Vera Frajzman: Iskreno je bilo škoda, da so se tako izpostavljali, saj so jih zaradi tega tudi hitro odkrili. Ampak menim, da so vsi nekaj malega pripomogli k osvoboditvi.

Spraševalec: Kako bi pa vi ohranili spomin na Marico, po Pesnici imamo polno spominov nanjo?

Vera Frajzman: Ja, obeležij je že veliko. Menim pa, da bi bilo prav te spomine prenesti naprej na mlade generacije. Prav je, da bi spomin nanjo ohranjali tudi ustno.



Slika 32: Gospa Vera Frajzman

Vir: Lastni, 2025

3.2.4 SPOMINSKI KOTIČEK

Spominski kotiček sva naslovili **Sledi poguma: Marice Kerenčič**.

Spominski kotiček je razstavljen v vitrini avle naše šole, kjer je na ogled vsem obiskovalcem, učencem in vsem zaposlenim šole. Zasnovan je tako, da lahko mimoidoči berejo in si ogledajo strani stripa, se pozanimajo, v katerih krajih in katerih spomenikih, obeležjih je spomin na Marico Kerenčič ohranjen še danes. Ogledajo si lahko tudi, kako je bila Marica nekoč videti in spoznajo njeno družino. V kotičku si lahko mimoidoči preberejo intervju, ki sva ga izvedli s krajanko Vero Frajzman, ki je Marico nekoč osebno poznala.

Spominski kotiček vsebuje:

- Sliko Marice Kerenčič, ki jo je naslikala učenka 9. b razreda Lana Šamec Kurnik.
- Strip, v katerem je predstavljena zgodba Marice Kerenčič, ki ga je naredila Ema Metličar.
- Plakata, na katerih so predstavljeni kraji, kjer spomin na Marico Kerenčič ohranjajo še danes.
- Družinsko drevo družine Kerenčičevih.
- Intervju s krajanko Vero Frajzman, ki je Marico nekoč poznala.



Slika 33: Priprava spominskega kotička

Vir: Lastni, 2025



Slika 34: Spominski kotiček Sledi poguma: Marice Kerencič

Vir: Lastni, 2025

3.2.5 UČNA URA

Z učenci petega razreda sva izvedli učno uro, v kateri sva jim preko stripa predstavili zgodbo Marice Kerenčič. Po predstavitvi zgodbe sva učencem pripravili interaktivni kviz Kahoot, ki so ga reševali preko šolskih tablic. Izkazalo se je, da se jim je zgodba s pomočjo stripa zelo dobro vtisnila v spomin. Ob koncu ure sva učencem razdelili listke, na katere so narisali ali napisali povratne informacije o tem, kaj so si najbolj zapomnili iz zgodbe. Največkrat so omenili medaljon, njen pogum in pomen njene zgodbe za Slovence in Pesnico.

Za konec ure sva učence povabili v šolsko avlo, kjer so si lahko ogledali spominski kotiček z naslovom Sledi poguma: Marice Kerenčič.



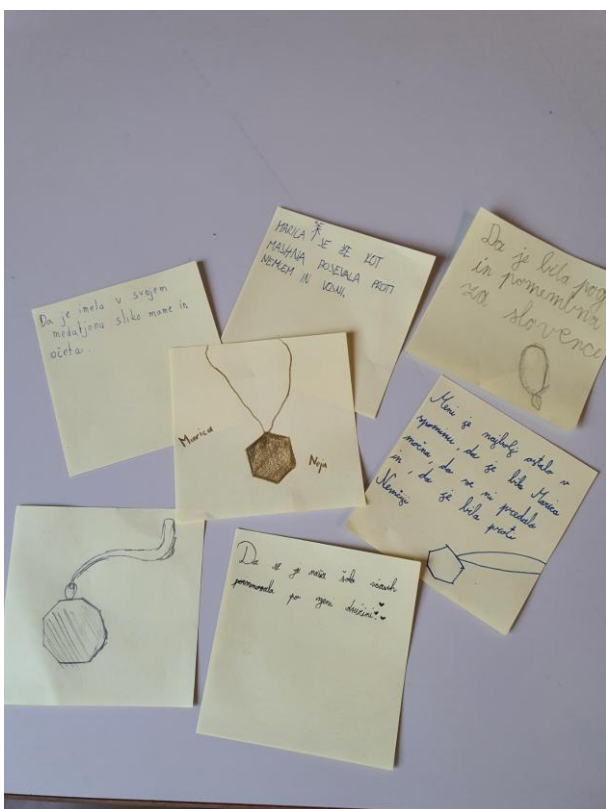
Slika 35: Predstavitev zgodbe Marice Kerenčič učencem petega razreda preko stripa

Vir: Lastni, 2025



Slika 36: Učenci petega razreda med reševanjem Kahoota!

Vir: Lastni, 2025



Slika 37: Zapisi učencev po izpeljani učni uri

Vir: Lastni, 2025



Slika 38: Predstavitev spominskega kotička Sledi poguma: Marice Kerenčič

Vir: Lastni, 2025

4 RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK

Postavili sva si štiri hipoteze, ki sva jih raziskali in preverili s pomočjo literature, zapisane zgodbe o Marici Kerenčič, z obiskom arhiva, intervjuja, z analizo anketnega vprašalnika ter s pripravo pripomočkov (spominski kotiček, strip) za izobraževanje mladih o življenju in pomenu Marice Kerenčič v našem kraju.

H1: Marica Kerenčič je bila pomembna zgodovinska osebnost.

To hipotezo lahko potrdimo, saj sva z uporabo različnih zgodovinskih virov raziskali življenje in delo Marice Kerenčič. Ugotovili sva, da je kot mlada partizanka veliko pripomogla k uporabi proti okupatorju. Ugotovili sva tudi, da se je že kot mlado dekle začela zoperstavljanje Nemcem, zaradi česar je zelo mlada izgubila življenje. Zgodba Marice Kerenčič se ni končala z njeno smrtjo, saj spomin nanjo ohranjamo še danes. Zaradi Maričinega poguma je njen spomin danes ohranjen v različnih oblikah. To potrjujejo spominska obeležja v Pesnici in Mariboru ter spomini, ki jih hrani Muzej NO Maribor. Prav tako njeno ime ohranja kulturno društvo v kraju, ki se imenuje po njej in v zadnjih letih organizira bralno značko z imenom Marica.

H2: Učenci naše šole so slabo seznanjeni z življenjem in spominom na Marico Kerenčič.

To hipotezo lahko potrdimo, saj sva z analizo anketnega vprašalnika, v katerem sva ugotavljali, kako dobro učenci poznajo zgodovinsko osebnost Marico Kerenčič, ugotovili, da večina učencev ni seznanjena z njenim imenom in ne ve, kdo je bila. Tako večina učencev tudi ne prepozna slike Marice Kerenčič in o njej skoraj ničesar ne vedo. Učenci so nekoliko bolj seznanjeni z imenom Marice Kerenčič, kot pa da bi jo prepoznali po njeni sliki.

H3: Zgodba v obliki stripa učencem približa življenje in pomen Marice Kerenčič.

To hipotezo lahko potrdimo, saj sva s predstavitvijo stripa o zgodbi Marice Kerenčič učencem petega razreda na lažji način predstavili njeno zgodbo. Učenci so bili bolj

ozaveščeni o njenem pomenu za kraj, saj so jo znali opisati in so od ure veliko odnesli. Spoznali so tudi, kakšen pomen je imela Marica Kerenčič za naš kraj ter nama na koncu stripa podali povratno informacijo.

H4: Spominski kotiček bo pripomogel k poznavanju preteklosti domačega kraja.

To hipotezo lahko potrdiva, saj je kotiček namenjen vsem na šoli in obiskovalcem naše šole, ki si bi ga radi ogledali. V kotičku Marice Kerenčič je preko stripa, plakatov in intervjuja predstavljena zgodba, ki je povezana s preteklostjo našega kraja. Tako se lahko mimoidoči podučijo o Marici Kerenčič in o preteklosti našega domačega kraja.

Meniva, da sva cilj in namen najine naloge dosegli, saj sva skozi raziskovalno nalogo raziskali življenje Marice Kerenčič. Raziskali sva tudi, kako in kje je spomin nanjo in njeno družino ohranjen še danes ter kakšno je zgodovinsko ozadje, v katerem je živel.

Najina glavna cilja sva dosegli tako, da sva naredili strip, v katerem sva učencem naše šole predstavili zgodbo Marice Kerenčič. Na šoli sva pripravili tudi kotiček, s katerim je na zanimiv način predstavljena zgodba Marice Kerenčič in kako spomin nanjo ohranjamo še danes.

5 BIBLIOGRAFIJA

- AMNOM. (27. september 1944). mapa 22 Družina Kerenčič. *Pismo Marice Kernečič svoji materi*, 27. 9. 1944.
- AMNOM. (25. marec 1958). MAPA 532 /III/ 39. *Bohinc Rozika: Spomini na Marico Kerenčič*.
- AMNOM. (brez datuma). MAPA 532 /III/ 39. *Življenjepis Kerenčič Marica - Jelka*.
- Čepič, Z., Guštin, D., & Ivanič, M. (2005). *Podobe iz življenja Slovencev v drugi svetovni vojni*. Ljubljana: MK.
- Frajzman, V. (22. januar 2025). Intervju z Vero Frajzman. (B. Trampuš, Izpraševalec)
- Kerenčič-Kipa, R. (maj 1982). Naš list. *Ugasnila je na pragu svobode*. OŠ Kerenčičevih Pesnica.
- Kernc, B. (31. marec 2021). *YouTube*. Pridobljeno 30. januar 2025 iz Druga svetovna vojna na Slovenskem, 1. del: OKUPACIJA: <https://www.youtube.com/watch?v=5VJuLg0cgw>
- KUD Marice Kerenčič Pesnica. (2021). V SPOMIN UPORNI DRUŽINI KERENČIČ . *Facebook objava osebe KUD Marice Kerenčič Pesnica*. Pridobljeno 14. februar 2025 iz <https://www.facebook.com/kudmkp/posts/-v-spomin-uporni-dru%C5%BEini-keren%C4%8Di%C4%8D-na-predve%C4%8Der-dneva-upora-proti-okupatorju-smo-/1049967325531133/>
- Kulturni bazar. (2025). *Muzej narodne osvoboditve Maribor*. Pridobljeno 13. februar 2025 iz Kulturni bazar: <https://kulturnibazar.si/ustanove/muzej-narodne-osvoboditve-maribor/>
- Mavrič Žižek, I. (2016). *Znane osebnosti na Spomeniku narodnoosvobodilne borbe v Mariboru 1941-1945*. Pridobljeno 31. januar 2025 iz Dialogi: https://backend.aristej.si/uploads/Dialogi_11_12_16_33184d4dcc.pdf
- Miranda Razpotnik, J. (2023). *Potujem v preteklost 9. Učbenik za zgodovino v 9. razredu osnovne šole*. Ljubljana: Rokus Klett.
- Novak, D., Orešnik, I., & Štici, H. (1985). *Pomniki NOB v Slovenskih goricah in Prekmurju*. Murska Sobota: Pomurska založba.
- Ostrovška, M. (1981). *Kljub vsemu odpor 3*. Maribor: Založba Obzorja.
- OŠ Pesnica. (2024). *OŠ Pesnica*. Pridobljeno 13. februar 2025 iz <https://ospesnica.si/zgodovina-sola/>
- Prva gimnazija Maribor. (brez datuma). *Prva gimnazija Maribor*. Pridobljeno 13. februar 2025 iz Časovni trak Prve gimnazije Maribor: <https://www.prva-gimnazija.si/170-letna-izobrazevalna-tradicija/casovni-trak>
- Pst! Maribor 1941-1945. (2010). *Zgibanka*. Maribor, Maribor: Muzej narodne osvoboditve Maribor.
- Razpotnik, M. (2010). *Raziskujem preteklost 9. Učbenik za zgodovino za 9. razred osnovne šole*. Ljubljana: Rokus Klett.
- Režek, M., & Gabrič, A. (2011). *Zgodovina 4, učbenik za zgodovino v 4. letniku gimnazijskega izobraževanja*. Ljubljana: DZS.
- Slovenska biografija. (brez datuma). *Franc Mišič*. Pridobljeno 10. februar 2025 iz Slovenska biografija: <https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi371213/>

- Svobodna beseda. (brez datuma). *Dokumentarec o Lackovem odredu 1944-1945*. Pridobljeno 6. februar 2025 iz Svobodna beseda: <https://www.svobodnabeseda.si/dokumentarec-o-lackovem-odredu-1944-1945/>
- Wikipedia. (2021). *Štajerska domovinska zveza*. Pridobljeno 6. februar 2025 iz Wikipedia: https://sl.wikipedia.org/wiki/%C5%A0tajerska_domovinska_zveza
- Wikipedia. (2024). *Kulturbund*. Pridobljeno 6. februar 2025 iz Wikipedia: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Kulturbund>
- Wikipedia. (2025). *Druga svetovna vojna na Slovenskem*. Pridobljeno 30. januar 2025 iz Wikipedija: https://sl.wikipedia.org/wiki/Druga_svetovna_vojna_na_Slovenskem
- Wikipedija. (2021). *Zveza komunistične mladine Jugoslavije*. Pridobljeno 8. februar 2025 iz Wikipedija: https://sl.wikipedia.org/wiki/Zveza_komunisti%C4%8Dne_mladine_Jugoslavije
- Wikipedija. (2023). *Hitlerjeva mladina*. Pridobljeno 7. februar 2025 iz Wikipedija: https://sl.wikipedia.org/wiki/Hitlerjeva_mladina
- Wikipedija. (9. januar 2023). *Marica Kerenčič*. Pridobljeno 6. februar 2025 iz Wikipedija: https://sl.wikipedia.org/wiki/Marica_Keren%C4%8Di%C4%8D
- Wikipedija. (2023). *Prva gimnazija Maribor*. Pridobljeno 6. februar 2025 iz Wikipedija: https://sl.wikipedia.org/wiki/Prva_gimnazija_Maribor
- Wikipedija. (4. februar 2024). *Gestapo*. Pridobljeno 10. februar 2025 iz <https://sl.wikipedia.org/wiki/Gestapo>
- Wikipedija. (2024). *Nacionalsocialistična nemška delavska stranka*. Pridobljeno 6. februar 2025 iz Wikipedija: https://sl.wikipedia.org/wiki/Nacionalsocialisti%C4%8Dna_nem%C5%A1ka_delavska_stranka
- Wikipedija. (2024). *Sokol (društvo)*. Pridobljeno 10. februar 2025 iz Wikipedija: [https://sl.wikipedia.org/wiki/Sokol_\(dru%C5%A1tvo\)](https://sl.wikipedia.org/wiki/Sokol_(dru%C5%A1tvo))
- Žiberna, I., Vidmar, P., Radovanovič, S., & Dreu, S. (2014). *Občina Pesnica*. Maribor, Pesnica pri Mariboru: Založba Ostroga.

6 PRILOGA

POZNAVANJE ZGODOVINSKE OSEBNOSTI

Sva učenki 9. razreda in delava raziskovalno nalogo na temo zgodovinskih osebnosti. Prosim, da si vzamete čas in odgovorite na spodnja vprašanja.

1. Kateri razred obiskuješ?

2. Ali poznaš osebo na sliki?



Da. Ne.

3. Ali si že kdaj slišal/-a za Marico Kerenčič?

a) Da. Ne.

b) Če si odgovoril z »Da«, kje si slišal zanjo?

4. Kaj veš o Marici Kerenčič?

5. Ali si že zasledil/-a njeno ime na kakšnem spomeniku?

Da. Ne.

6. Kako bi si želel spoznati, kdo je bila Marica Kerenčič?

a) S spominskim kotičkom na šoli.

b) S slikanico ali stripom.

c) Z zapisano zgodbo.

Drugo: _____ (zapiši svojo idejo)